

Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

İKİ AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ - SAYI 14 - YIL 3 - KASIM-ARALIK 2016 - 8 TL

*...ben edebiyattan ibaretim.

2	Sonsuzluğun Dağı	37	Bir Buruk Eylül
	DİLEK ATLI		SELÇAN AYDIN, Anlat
8	Dalı	38	Polente
	Alımlı		SALİH KIRLI, Hikâye
10	Belleğin Azmi	40	Yara
	ESRA PULAK, Senet		OGÜZ ASLAN, Şiir
12	Salvador'un Çekmeceleri	41	Leyla
	ALİ BİRÇAN TEKE, Öykü		YUSUF COPUR, Deneme
14	Kendine Surrealist Olmak	42	Kendime Ait Bir Oda
	GİZEM DEMİREL, Sürrealizm		ESRA PULAK, Aforizme
16	Bir Ümit Ünal Röportajı	43	Kayıp
	DİLEK ATLI, Röportaj		ZEYNEP GEÇGİN, Öykü
18	Balık Kediyi Yedi	44	Sevmek
	EZGI AYVALI, Anlat		FEYZA ALTIN, Anlat
20	Dilemma	46	Elveda
	GÜKHAN COŞKUN, Deneme		MERVE ÖZDOLAP, Anlat
22	İyi Yürekli Hayatımız	47	Fazilet Teyze
	DİLEK TÜRKER, Öykü		ERAY YASİN İŞIK, Öykü
24	Kor	48	Yere Düşen Cümleler
	KAAN MURAT YANIK, Öykü		CENK ÇALIŞIR, Öykü
26	ERBİL, SONTAG, UYAR, ÖZLÜ	49	Cünkü Çocuktum
	SÖZLER		GÜLDEN KUŞ, Anlat
28	Müsveddeler Yannız	50	Bir Garip Sezer
	NERMIN SARIBAŞ, Mihail Bulgakov		NAZLI BAŞARAN, Öykü
31	Sonsuz Bir Sessizlik	52	Instagram
	ATILAY AŞKAROĞLU, Anlat		Sizden Gelenler
32	Hakikatin Maceraları	53	Son Şeyler
	ESRA KENAN, Felsefe		İkerik Adına
34	Raskolnikov		
	Dostoyevski, Suç ve Ceza		
36	Güzel Şeyler De Olur		
	CANSU CİNDİR UK, Anlat		

Yazılılarınızı, çizimlerinizi ve çalışmalarınızı editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaşırabilirsiniz.

KAFKA OKUR

Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

Kafka • İki Aylık Edebiyat Dergisi
Sayı 14 • Kasım - Aralık 2016 • 8 TL

İmtiyaz Sahibi
Gökhan Demir

Yayın Yönetmeni
Gökhan Demir

Düzeltili
Fatih Cerrahoğlu

Kapak Resmi
Tülay Palaz

Arka Kapak Resmi
Erhan Cihangiroğlu

İllüstrasyonlar
Tülay Palaz
Songül Colak
Filiz İrem Özbaş
Eren Caner Polat

İletişim
e-posta: editor@kafkaokur.com
telefon: +90 530 727 15 23

Yayın Türü
Yerel, Sürreli Yayımları

Adres
İkitelli O.S.B.
Aykosan San. Sit.
Dörtü 8 Blok No: B/111
Başakşehir, İstanbul

Baskı
Uniprint Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Ömerli Mah. Hadimköy-İstanbul
Cad. No:159, Arnavutköy, İstanbul
Tel: (212) 798 28 40
Matbaa Sertifika No:12196

Dağıtım
DPP: 0212 62222 22

©Her hakkı saklıdır
Bu dergide yer alan yazı, makale,
fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik
ortamlar da dahil olmak üzere yazılı
izin olmaksızın kullanılamaz.

...ben edebiyattan ibaretim" Franz Kafka

...

dilek atlı sayfa 2

Takvimler 1923 yılı gösterirken Dalí, öğretmenlerini eleştirmek ve akademinin huzurunu bozmak gibi nedenlerle bir yıl süreyle okuldan uzaklaştırıldı. Bu da yetmedi ve Dalí, aynı yıl Girona'da anarist gösterileri katılıdıktan tutuklanarak 35 gün gözaltında kaldı. Kimliğinin en belirgin özelliklerini gözler önüne serdiği bu ilk gençlik yıllarında Barcelona'daki Dalmau Galerisi'nde ilk kişisel sergisini açtığında takvimler 1925 yılının Kasım ayında, 1926 yılının Nisan ayında Paris'e giderken hayran olduğu, 'kübizm'in temsilcilerinden Pablo Picasso ile tanıştı. Kızkardeşle birlikte Paris'te kaldığı bir hafta boyunca Dalí, üç önemli iş yaptı: Versailles'i, Grévin Müzesi'ni gezdi ve Picasso'yla tanıştı. Butanışma Dalí'nin naşızından sözlerle aktanındı...

Belleğin Azmi

esra pulak sayfa 10

"Ası Ruh" yada "Provokatör Mistik" olarak da anılan Osho zamanı 'üç'e bölünüp sınıflandırıyor. Biri, "kronolojik", diğeri "psikolojik" ve üçüncüsü de "gerçek" zaman. Kronolojik zaman, kolumuzdaki saatin zamanı oluyor. Osho'ya göre ise yarın ama gerçek değil. Dünya ileen ile mesgul olan insan kronolojik zamanına takılmış hale gelir. Gün boyunca bir yerden bir yere, bir isten ötekine yürütmeye çalışan şehir insansı, saat kacta nerede olması gerekişi ile ilgili olarak sürekli saatle başımlı olarak yaşıyor.

Balık Kediyi Yedi

ezgi ayvalı sayfa 18

Aynılık Üzerine...
Yavrucum, bu dünyada yapayalnız. Neden gözlerin kapalı yürüyorsun?

Müsveddeleler Yanmaz: Mihail Bulgakov

nermin sanbaş sayfa 28

Elena'nın kocası Silovski ile Bulgakov arasında karşılıklı silahla çekildiği bir sahne yaşanan ve 25 Şubat 1931 yılında bir daha görüşmemeye karar alırlar. Ancak 1932 yılının Eylül ayında yeniden karşılaşırlar. Elena, günlüklerinde tipki Usta ile Margarita eserinde olduğu gibi ikinci kez karşılaşmaların dyköşünü yazmıştır. Elinde çöreklerle ayıra sonra ilk kez sokağa çıkmıştır. Oya kocasına bir daha asia sokağa tek başına çıkmayacajına söz vermiştir. Sokakta Bulgakov'la karşılaşır. Elena'ya "sensiz yaşamıyorum" der. Elena "ben de" der. 4 Ekim 1932'de evlenirler.

Hakikatin Maceraları

esra kenan sayfa 32

Şimdî yaşıyorum ama bir gün öleceğim. "Ölüm" fikri ile yüzleştiğimizde hemen ardından şù sorular gelmez mi ki?;

- Ölümden sonra hayat var mıdır? (Bir pandanın bundan da haberî yoktur.)
- Yaşamın bir andason bulması düşündürücü değil midir?

Güzel Şeyler De Olur

cansu cindouk sayfa 36

Onuna ilk buluşmamızdı ve ben etrafta bir dinazor anyordum. Başta kulağa çok garip gelmesine rağmen şu an gerçekten bir dinazor görebilmek için etrafıma baktığımı. "Nesi tükenmiş bir hayvanı kim kaybetmişti de ben bulacağım?" derken o gelip beni bulmuştu. İerdeki bir kahve içmeye teklif ederken, diğer erkekler gibi olmadığını fark etmiş olsa da, gerçekten nesi tükenmiş bir "sey" ile karşılaşlığımı hissetmiştim. Bu sefer pek sanslı gibi görünmüyordum...

Fazilet Teyze

eray yasin işk sayfa 47

Yine bir akraba gününün sabahında daha kahvaltıdan yeni kalktığımızda 'Ecük erken mi geldim' diyecekleri geldi. Annem daha patates salatasının patateslerini yeniden hazırlıyordu. O kadar erken gelmişti... Anılgan Hacı Dayı ile kahvaltı pek keyifli geçmemişti.. Annemin parmaklarını üfleyerek soyduğu haslanmış patatesler istahını kabartmış olacak kia, zira diğerlerinin gelmesine en az 3 saat vardı, midesini bastırıracak bir şeyler istiyordu. 'Giz Güler' pek güzel koktu, soy da ver hele dedi.. Bu isteği bir fırsatca cevap verdiğim tek çocuk olabilirim düşüncesi ile 'Ben soyayım mı Fazilet Teyze ' dedim.. 'OlmaZ ' dedi 'Sen elini çüküne değmişsin'dir.'

Her sabah uyandığında, büyük bir şenlik yaşarım: Salvador Dalí olduğum için...

- SALVADOR DALÍ -

Sonsuzluğa Dalí Yazan: Dilek Atlı

1904 yılının 11 Mayıs'ında bir kadının karnına ağır bırsancı düştü. İspanya'nın Figueres kentinde yaşayan bu kadının karındaki sancı, birdehanının doğumuya 20. yüzyıl ve sonrasında sanat hayatına damga vuracaktır ve henüz kimse bunu bilmiyordu. İşte o gün, dış görünümü, fikirleri, konuşmaları, hareketleri ama en çok da eserleriyle 20. yüzyılın dahişlik vedelilik ipinin üzerinde yürüyen en büyük cambazı Salvador Dalí, haya- ta merhaba dedi.

Kendi doğumunu Dalí, sonradan şu sözlerle yorumlayacaktı:

"Çanlar çalsın! Didinen köylülerin dağ rüzgânnın büktüğü zeytin gövdesi gibi toprağa eğilmiş sırtları doğrulsun! Toza bulanmış derin kinşkü yanakları, nasırı avuçlarının oyukunda bîr an için, soyu ve düşünceli bir edayla rahata ershin. Bakın! Salvador Dalí doğdu!"

Ün ve altına düşkün Katalan ressam Dalí, yaşamı boyunca çok resim yaptı. Onu en çok etkileyen çocukluk izlenimlerini ailesi nedenyle yaşadı. Şefkat dolu bir anne, otoriter bir baba... Zıtlıklar İlkın ebeveynleriyle tattı Dalí. Allenin ikinci çocuğu oldu. Çiftin 1901 doğumlu ilk çocuğu, Dalí'nin doğumundan tam dokuz ay on gün öncesindir yolu İtlahibirden ölmüş, onun ismi olan Salvador'da ikinci çocuğu, yanı bizim Dalí'mize geçmiştir. Bu ailesel travma, çiftin ilk çocukların küçük Dalí de yaşatmasına neden oluyordu. Bu, Dalí'nin kendini bulmakonusunda oldukça zorlanmasına yol açsa da üç yaşındayken kız kardeşi Ana María doğumuya Dalí için işler değiştirdi. Evin tek erkekçocugu olarak annesi, kız kardeşi, teyzesi, anneannesi ve bacısından sürekli ilgiligören Dalí, küçük yaşılarından itibaren şirmanık ve kaprisli bir karakter sergilemeye başladı. Bu kimliği onu ilerleyen yıl-

larda hırslı ve liginç bir sanatıyla dönüştürecekti.

Altı yaşındayken aşıçı olmak istiyordu. Yedisine geldiğinde aklını Najaçyon'a bozmuştu. Daha sonrasında, "O zaman danberi gitgide daha hırsı oldum, hırsım arttıkça kendini beğenmişliğimi de arttı. Şimdi artık yalnızca Salvador Dalí olmak istiyorum, bundan öte bir dileğim yok." diyecekti.

İlk resmini de bu erken yaşlarında yaptı. Annesi, Dalí'nın resim yapma yeteneğini ve isteğini her daim destekledi. 10 yaşındayken 'İzlenimler'ı keşfetti. 1914'te annesinin destekyle özel bir resim okulu yazılan Dalí, 1919'da Figueres Belediye Tiyatrosu'nda ilk resim sergisini açtı. Sonra çok kötü bir şey oldu: Şubat 1921'de "Ona tapardım..." dediğinnesini memle kanserinden kaybetti. Bu acı olayı hayatının en büyük

darbesi olarak nitelendiren Dalí, sonradan şu sözleri kaydedecek: "Sevgili annemin ölümünü bana yönelik bir aşağılama saydım. Bunun üstesinden gelmem için çok büyük bir ün kazanmam gerekiyordu." Dalí'nin babası ise, bu kayıp- tan sonra baidizıyla evlendi.

Annesini kaybettiği 1921 yılının Ekim ayında Madrid'teki San Fernando Güzel Sanatlar Akademisi'ne ka bul edilen Dalí, öğrenciyi yurdunda kalırken iki efsane isimledost olacaktı: Şair, oyun yazarı Federico García Lorca ve yönetmen, senarist Luis Bunuel...

O arktı 'Dalí' olmuştu...

Takvimler 1923 yılını gösterirken Dalí, öğretmenlerini eleştirmek ve akademinin huzurunu bozmak gibi nedenlerle bir yıl süreyle okuldan uzaklaştırıldı. Bu da yetmedi ve Dalí, aynı yıl Girona'da anarşist gösterilere katıldı. İçindeki 35 gün gözaltına kaldı. Kimliğinin en belirgin özelliklerini gözler önüne serdiği bu ilk gençlik yıllarında Barcelona'daki Dalmau Galerisi'nde ilk kişisel sergisini açtı. Takvimler 1925 yılının Kasım ayında. 1926 yılının Nisan ayında Paris'e giderek hayranlığı, 'kübizm'in temsilcilerinden Pablo Picasso ile tanıtı. Kızkardeşle birlikte Paris'te kaldığı bir hafta boyunca Dalí, üç önemli iş yaptı: Versailles', Grévin Müzesi'ni gezdi ve Picasso'yla tanıtı. Bu tanıma Dalí'nin ağızından şu sözlerle aktarıldı:

"Picasso'nun çalışmalarını milimi milime izleyen Granadali külist ressam Manuel Angeles Ortiz beni Picasso'yla tanıttı. Ortiz'i Lorca kanalıyla tanıydırmış. Picasso'nun Boëtie Sokak'ında atölyesine gider girmez derinden etkilendim, sanki Papa'nın huzurundaydım gibi saygı doluyordum. 'Louvre'u görmeden sizi görmeye geldim' dedim ona. 'Doğru olanı yapmışsin' diye yanıtladı."

Sonraki birkaç yıl boyunca, Dalí'nin eserlerinde Picasso etkisi ağır basacak. Paris gezisinden döndükten kısasına sona okulundan temelli kovanın Dalí, çok geçmeden askere alındı. Ekim 1927'de askerlik hizmetini bitirdi. 1927 yılında, 24 yaşına geldiğinde artık 'Dalí' olmuştu... Mart 1928'de sanat eleştirmenleri Lluís Montanyà ve Sebastià Gasch ile birlikte San Manifesto'yú yazarak sanatta modernizmi ve futürizmi savundu.

Rönesans döneminde yaşasayıdı dehası sıradan sayılabilir. Oysa, kendi deyişimiyle, 'aptalların çoğunlukta olduğu' çağda Dalí, çevresini sürekli kıskırtan bir sanatçı kimliğine büründü. Bu gün çağdaş sanatın büyük isimlerinden olan Picasso, Matisse ve Duchamp'la birlikte anıltısına karşılık, yapıtları günümüzde hâlâ izleyiciyi şaşkınlıkla düşürebilmeye gücüne sahip. Ona 'deli' diyen çok. Oysa Dalí, bu konuda hep aynı şeyi söylemiş: "Birdeli ile aramadaki tek fark, benim deli olmamadır!" Sık sık yinelediği bir başka söz dahavardı:

"*Gerçeküstücülerle arasındaki tek fark, benim gerçeküstücü olmadır.*"

Aşağı kahkahaya sınıvı...

1929'da arkadaşı Luis Buñuel ile beraber çekikleri "Bir Endülüs Köpeği" adlı avangart ve ilk süreal sinema filmi örneği olakusa film, sürealist (gerçeküstücü) sanat çevrelerinde ikiliye büyük şöhret kazandırdı. Aynı yıl ikinci kez Paris'e giden Dalí, burada ressam Joan Miró aracılığıyla sürealist akımın öncülerinden Paul Éluard ile ayaküstü bir tanıma gerçekleştirdi. Belki de tam bu noktada sürealizm, yani gerçeküstücülük kavramının tanımında yer vermekle fayda var: "Aklın, geleneklerin, alışkanlıkların denetiminden uzak bilincaltı gerçeklerini yansıtan, yani bilinenin gerçekle bağıntılısız kendince bir gerçek yarat-

mak amacını güden, edebiyat ve sanat akımı." (Kaynak: TDK Sözlük)

Kaldığımız yerden devam edecek olursak bir sonraki kişi yaptığı sansasyonel eserlerle Paris'in gerçeküstücülerinin dikkatini çeken Dalí, iş adamı Camille Geomans'ın onun seçmesini istediği üç resmi için 3 bin frank ödeyerek ressamlı tüm eserlerini Paris'teki galerilerinde sergileme isteyip onlumu yanlıtladı. Bu sergi Dalí'nın sürealizmin öncülerinden André Breton ve geçen kişi tanıttığı Paul Éluard ile bir araya gelmesini sağladı. Görüme sonrasında ise ilişkilerini ilerlettiler. Öte yandan, Dalí'nın yaşamındaki dönüm noktası oluşturulan olay, Gala idi. Paul Éluard'ın kansisi Gala, tanıtlıkları andan itibaren Dalí'yi adeta büyümüşti. Tarihsel buluşma mührü bir çığlık içinde geçti. Dalí öylesine heyecanlı ki ne zaman Gala'yla konuşmak için ağızını açsa delice bir kahkahaya krizine tutuluyordu.

Dalí ile Gala, Cadaqués'te bir araya geldiler. Kayalıklarında yürüken Dalí sonunda gülüşünü denetleyebildi. Dalí için o gülme krizleri arasında Gala'ya söylemekte en çok güçlük çektiği şey ise onu sevdigidi. Büyüleyici çekiciliği ve kişiliğiyle Dalí'yi etkileyen, Moskova'da bir kamu görevlisinin kızı olan Helena Devulina Diakonoff, yani herkesin Gala adıyla çağrıdığı güzel kadın, capcanlı bir şekilde şimdi yanı başındaydı. Dalí, aşklarının kahkahasının sonradan şu sözlerle anlatacaktı:

"Kollarımı beline saracaktım ki küçük bir devinimle ama sankırkuhunu var gücüyle uzanan eliyle elimi tuttu. İşte bu gülünecek bir şeydi; ve güldüm, vicdan azabıyla katlanan bir tedirginlikle güldüm. Davranışımın zamanınsı bir günde tehlikesine yol açacağını daha başından biliyordum. Ama Gala, gülmeme alınacağına gururlanmış göründü. Başkası olsa düş kinkılığı içinde bırakırdı ama o sanki insanstı

bir güçle daha dasıki sanıldı elime. Medyum gibi, içine doğmuş gibi, kahkahalarının gerçek anlamını kavramıştı. Bunun sıradan bir neşe kahkahası olmadığını bilyordu. Gölüşüm uğraklarını değil; karşı karşıya olduğum depremden, mutluluktan, korkudan. İşittiği bütün okurkun, delice kahkaha fırınlarından sonra, ona duyduğum saygından patlayan bu sonuncu, en beklenmedik, en yakıcı olsayıdı. Bu kahkahası ile kendimi onun ayaklarının altına fırlatmışım, hem de en yüksek yerden! 'Küçükümüz'! Birbirimizi hiç bırakmayacağız" dedi bana."

Tüm yapıtlarında varlığını duyuran ve ölüm onları ayıranı dök de süren bu aşıkla ilgili tanrısheş ve Freud'cu anahtarı Dalí, kendi yazıklarında veriyor: "Onun yazısına benim Gradiva'm, yol göstereceğim, zaferim, kanım olmaktı. Ama önce beni iyileştirmesi gerekiyordu; yaptığı da bu..."

Sene 1930 olduğunda eleştirci-paranoيا yönertmini geliştirmeye başlamıştı Dalí. Le Surrealisme Au Service De La Révolution dergisinde L'âne Pourri başlıklı yazısını yayımladı, Editions Surréalistes ise La Femme Vici ble başlıklı yazısını çıkardı. Cadaqués yakınındakı Port Lligat'ta bir balıkçı kulübesi satın aldı ve yılın büyük bölümünü Gala ile birlikte orada geçirdiye başladı. Babası ise Dalí'yi dül bir kadına, Eluard'ın eskieşile yaşıamasını indirememişti ona ayleden atmıştı.

Dalí: "Surrealizm, benim!.."

1931 yılına Editions Surréalistes dergisinde yayımlanan "Aşk ve Bellek" yazısından sonra Dalí, en meşhur eseri olan Belleğin Azmi'ni yaptı. "Yumuşak Saatler" veya "Eriyen Saatler" olarak da bilinen eserde geniş bir kumsal manzara üzerinde eriyen cep saatleri resmedildi. Eser genel olarak, katı ve değişmez zaman kavramına karşı bir protest-

to olarak yorumlanır. Dalí sonradan bu resmin ilhamını, sıcak Ağustos güneşinin altında erimekte olan bir Camembert peynirinden aldığını yazacaktır ki bu da Dalí'nın özünde kültürune bağlı bir şanatçı olarak Katalanların yeme içmeye olan tutkusunu eserlerinde kullanmaktadır bir sakınca görmediğini gözler önüne seriyor. 1932'de resmettiği Antropomorfik Ekmek - Katalan Ekmeği ile yine aynı tarihi taşıyan, Dalí'nın çok sevdiği motiflerden biri olan 'yumuşaklıklı' yantıtan Sahanda "Yumurta Havada Yumurta" da bu konuya birer ömek olarak gösterilebilir. Hatta bu örneklerde 1945 yapımı Ekmek Sepeti - Utanmaktansa Ölmekresmini de eklemeliyiz.

Dalí'nın eserlerinden söz edecek olursak... 1934 yılında sergilediği "Guillaume Tell Muamması" adını taşıyan resmi de "Belleğin Azmi" kadar çok konuşuldu. Dalí ise bu ilgi çeken eseri başkasından esinlenerek resmetmişti:

"Guillaume Tell babam, kucağındaki küçük çocuk ise benim; yanında elma değil, çığ bir pırzola duruyor. Babam beni yemeye hazırlıyor. Ayağımın yanındaki minik findığın içinde minicik bir bebek var, karım Gala'nın imgesi. Bu ayağınsüreklihediği altında bulunuyor, çünkü ayak biraz kimildiyacak olsa芬igi eze bilir."

Bu resimle Dalí babasıyla kozlannı paylaşıırken ona Lenin'in yüzünü yakıştırıyor. Dalí'nın bunu yapmakta tek amaçnya gerçeküstücülerin kısırtırmak! Nitelikim, amacına da ulaşıyor. Resmi, Salondes Indépendants'daki (Bağımsızlar Salonu) sergisine gönderdiğinde sürrealizm'in öncülerinden André Breton çok öfkeleniyor, olayı karşı devrimci bir eylem ve Bolşevik öndere saygısızlık olarak niteliyor. Hatta oyle ki Breton ve arkadaşları resmi yok etmeye bile çalışıyor. Neyse ki değerli resim, çok yükseğe asıldıği için bu girişimden ucuz yürüyor.

Tam bu noktada araya girdi babasının Guillaume Tell Muamması adını verdiği resmiyle eleştiren Salvador'un hayatı annesi için resmettiği bir çalışmasından da söz etmek istiyorum: Arzu Denen Muamma - Annem - Annem - Annem.

Nedense resimlerinde hıq üfürülmemeyen annesine bir saygı durusu niteligideki "Arzu Denen Muamma - Annem - Annem - Annem (1929)" adını taşıyan resim, Dalí'nın fantazilerini tükənmeyen kaynağı olan ve Cadaqués kıyılan boyunca uzanan, yıllar aşırılıktı kayalıkları andırıyor.

Sanat dünyasında tüm burjuva olurken Dalí ve Gala aşkı, 1934'ün bir devlet nikâhiyla taçlandı. Aynı yıl New York'ta bir sergi açan Dalí, sonrasında Aİİ'ye de büyük sansasyon yarattı ve arzu ettiği üne kavuştu. 1936'da ise İspanya İç Savaşı başladı. Londra Uluslararası SURREALIST Sergisi'nde bir konuşturma yapan Dalí, sahneye eski tip bir dalgaç kıyafetiyle çıktı. Tulumun beline milicevher işlemeli bir kama takmayı ve bir elindedede bıardo istakası taşımayı ihmali etmedi. Konuşma sırasında nefes almakta zorluk çekince boğulma tehlikesi geçirdi. Neyse ki kıyafetinin başlığı çikanlı ve Dalí kendine geldi. Aynı yılın Aralık ayında ise ünlü Time Dergisi'nin kapağında Salvador Dalí vardı.

Salvador Dalí, artık 'Dalí'ydı ve en verimli dönemini yaşıyordu. 1937 yılında yaptığı "Uyku" adlı eseri de bu verimli çağında rastlar Dalí'nın ve şunlankaydeden: "Uyku, gerçekten de koza içinde saklı bir canavardır; birçoğu bilgisi ve geçmişe özlemi, yine kozalardan gizlenmiş, ama aynı değerlendirmeler gereken 11 koltukdeğneğine dayanır."

Yaklaşık bir yıl sonra Hollywood'a gidecek ünlü komedyenler Marx Kardeşler'le tanışıp onları için bir senaryo yazan Dalí,

@hypothalamus

1938 yılının Temmuz ayında Londra'da hayranı olduğu Sigmund Freud ile tanıştı. Dalí, Freud'la ilk ve tek karşılaşmasında en gayetli hayranlarından biri olduğunu ispatlamak için ona 1937 yılında resmettiği Narkissos'un Başkalaşımı'ni gösterdi. Bunun dışında ünlü bilim insanının birkaç portresini de resmetmeye ihsal etmedi elbetle. Tam da o yıllarda artik gerçeküstücülerle arasındaki sorular aşılmaz düzeye geldi. Sürrealist grubun önderi Breton, Salvador Dalí'nın isminden yola çıkarak ona Avida Dollars (Dolar Obur) adını takti. Dalí'ye cevap vermekte gecikmedi: "Le surréalisme, c'est moi!" (Surrealizm, benim!) Sürrealistler ve Dalí arasındaki çekişme, Dalí ölene kadar devam edecekti.

"Seni diri diri yerler, küçüğüm..." Gerçeküstücüler çok iyi tanıyan Gala, Dalí'yi uyarmıştı. Breton, Aragon ve ötekinler, tipki ailesinin yaptığı gibi, Dalí'yi aralarından kovmaya hazırlıyorlardı. Dalí'ye göre ne de olsa onlar da birer "kültür barbarı'ydı. Gerçek babasıyla sorununu kendince çözümleneyen Dalí, şimdiki aynı olayı yeni babası André Breton ile yaşamak üzereydi. Zaten o, Freud'tan alıntıladığı "Babasının toritesine direnen ve onu aşan adamın kahraman denir;" diye düşünüyordu. Gerçeküstücü hareketin gerçek bir havarisi olan Dalí, kolay kolay evcilleştirilecek biri değildi. Dalí, gerçeküstücüler arasında aynılık yaratmakla, beğenilerine aykırı düşecek bir düşünce ya da imgeyi onlara kabul ettirmek için didinmekle övünüyordu.

1940 yılı gelip çatınca Dalí ve Gala, tüm Avrupa'yı etkisi altına almaya başlayan İlkinci Dünya Savaşı nedeniyle Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşme karar aldılar. Burada dokuz yıl yaşayacaklardı. 1942 yılında "Salvador Dalí'nın Gizli Yaşamı" isimli otobiyografini yayımlayan ressam, Amerika'da geçirdiği yıllar içinde Walt Disney'in çizgi filmleri için çizimler yaptı. Bununla da yetinmemiyip

gerilim filmlerinin ünlü yönetmeni Alfred Hitchcock ile tanışıp onunla birlikte Spellbound filminin yapımında çalıştı.

Dalí'nın Amerika Birleşik Devletleri'ne gidişinde edindiğizlerimiz şu sözleryle özettelenebilir: "Amerikan insanı her şeyden önce kan seviyor. Amerikan filmlerini siz de biliyorsunuz, özellikle tarihsel filmlerde ne çok kan akıyor.. Amerikalılar sürekli bakıyorlar. Her zaman aceleleri var, korkunç bir acele.. Ve saatleri son derece katı, sert, mekanik. Dalí'nın 'Yumuşak Saatler'i sergilenir sergilenmez işte bu yüzden anında başan kazandı.."

Dalí'ye göre Amerikan yaşam biçimini son derece doyurucuydu. Ünlü ressam bu dönemde servetine servet kattı demek mümkün. Büyük mağazaların vitrin ve mücevher tasarımları yapıyordu. Vogue ve Harper's Bazaar gibi dergilerde çalışıyor, bale dekorları da hazırlıyordu.

Yine de dünyada ve İspanya'da olup bitenlere yüzünü çeviremeyeen Dalí, Kole Pazarında Voltaire'ın Yok Olan Büstü (1940), Savaşın Yüzü (1940-41) , Gecenin Örmecesi... Umut! (1940 gibi eserleri sanat dünyasının kocağına bıkarıverdi. Bu yıllarda yakını olarak Yeni İnsanın Doğusunu Izleyen Jeopolitik Çocuk (1943), Homeros'un Yüceltilmiş (1944-45), Neron'un Burnu (1947) Picasso (1947) gibi eserleri de son derece ilgi çekti. Dalí'ye göre hayranı olduğu Picasso, güzellikle değil, çırınlıkla ilgilendi. Picasso'nun tutkulu aklılılığı, burundan çıkan ve sonra çevresindeki her şeyi yalayıp yutan bir kağıza dönüşen beyniyle imgelemiyordu Picasso resminden.

Elbette Dalí'nın bir de hayatının aşıkları Gala'yı resmettiği eserleri var. "Galaranna" da bulanlardan biri. Dalí, Galarina'da zafer kazanmış bir Havva görünümüyle bileyindeki evcilleştirdiği yılanı gösteriyor. Karım, Çiplak, Kendi Teninin Merdi-

vene, Bir Sütunun Üç Ümmesine, Gökyüzünde Bir Yapıya Dönüşmesini Seyrediyor (1945) resminden ise löl görünen bir yapıya dönüştürülen havanın Üç Görünümü (1944), İsta Atomică (1949), Kürelerin İstahes'ası (1952) gibi resimlerinde Dalí 'çinle' resmetti.

Takvimler 1949 yılına ıslahında ise Dalí ve Gala Avrupa'ya gitti (İtalya, Katolonya'ya yerleşen çift, ilk öncelerini burada geziyorlardı). 1951'ye dek Dalí, 'Katolizm'in ve modern bilimin bazı kavramlarını sentezlediği Mistik Manifesto'yuyayımladı. Bu, Ünlü ressamın 'Atom Dönemi'nin başlangıcıydı. Hâlinde büyük ilgi duyan Dalí, ikinci ikinci Savaşa sonrası eserlerinde Katolik inançlarıyla birlikte modern bilim kavramlarının da öne çıktı. Roma ve Venedik'te sergiler açan ve "Nükleer Mistizizm" ile ilgilenmeye başlayan Dalí, 1953 yılında eleştiriçi paranoya üzerine Fransa'daki Sorbonne Üniversitesi'nde verdiği konferansla büyülü yarattı.

Dalí, Mistizm'e geçişle ilgili şu ayınlı açıklamayı yapmıştır: "6 Ağustos 1945'te atom bombasının atılması ruhumun derinliklerinde duyduğum bir sarsıntı yarattı bende. O günden beri atom, düşüncelerimde yer tuttu. Bu dönemde yaptığım birçok resim, o bombanın atıldığından duyduğumda yaşadığım korkunun yansımalarıdır. Dünyayı çözümleyebilmek için eleştiriçi paranoya yöntemime başvurdum. Her olgunun gizli güçlerini ve yasalarını bulmak istiyordum, çünkü onlar üzerinde ancak böyle üstünlük kurabiliyordım."

Bu yeni resimler dizisinin ilk örnekleri arasında yer alan "Port Ligatlı Meryem" resminin iki versiyonu vardı. Dalí bunlardan küçük olanını Papa 12. Pius'a armağan etti. Bu dizinin resimlerinden en çok bilinen ise çarmıha gerilmiş İsa'yı Port Ligat'ın üzerinde yerleştirdiği "Ermiş Juan'ın İsa'sı"dır. "Corpus Hypercubus (Çarmıha Geriliş)" ve "Devi-

@flaneurbabel

nimli Ölüm Doğa" diğer örnekler arasında yer alıyor.

1960'da Figueres belediye başkanı, yıllar önce Dalí'nin ilk sergisine ev sahipliği yapmış ve iç savaşta zarar görmüş olan Belediye Tiyatrosu'nu "Dalí Tiyatrosu ve Müzesi" adıyla restor etmeye karar verdi. Dalí'nın inşaatı ve dekorasyonuyla bizzat ilgilendiği müze 1974 yılında açıldı. Tarihler 1978'i gösterdiğinde ise bilime olan düşkünlüğü daha dapercinlenen Dalí, René Thom'un matematik karmaşa kuramını incelemeye başladı. Nisan ayında hiperstereoskopik resimlerini Guggenheim Müzesi'nde sergileyen ressam bir ay sonra Paris'teki Güzel Sanatlar Akademisi'nin üyesi oldu.

Bu dünyadan 'Dalí' geçti...

10 Haziran 1982'de Dalí'nin çok sevdiği kansı, menajeri, modeli ve ilham perisi

Gala hayatını kaybetti. Gala'nın ölümünden sonra yaşama isteğini kaybeden Dalí, kansının öldüğü ve gömülüdüğü Púbol Kalesi'ne yerleştirdi ve daha sakin bir hayat sürdürmeye başladı. Temmuz 1982'de İspanya Kralı Juan Carlos, Dalí'yi Púbol Markisi ilan etti. Dalí ise bu jeste karşılık olarak, krala Avrupa'nın Başı adlı çizimini hediye etti. 1983'te Púbol Kalesi'nde yaptığı "Serçenin Kuynuğu" bir başka bilinen adıyla "Kirlangıçın Kuruğu" adlı tablo, Dalí'nin son eseri olacaktır. Ağustos 1984'te Dalí, kaledeki yatak odasında bilinmeyen bir sebepten çıkan yangında bacağından yaralandı.

Pubol Şatosu'ndaki yangından sonra taşındığı Torre Galatea'da 23 Ocak 1984 tarihinde, 85 yaşında kalp yetmezliğinden hayata veda etti Dalí. Vasiyeti üzerine Figueres'deki Salvador Dalí Tiyatrove Müzesi'nin yaralı kemerleri altındaki mezara gömüldü. Tüm mall

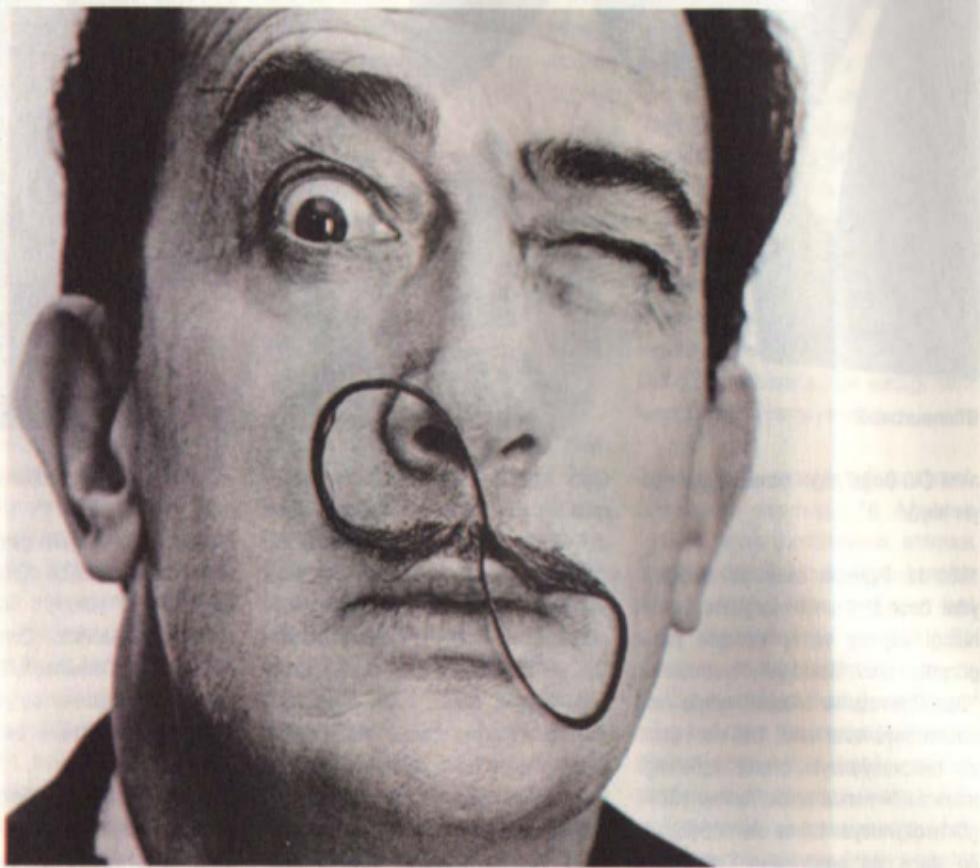
varlığını ve yapıtlarını İspanya'ya bıraktı.

Dahilik ve delilik ipinin gergin inceliğinde bir cambaz gibi bu dünyanın içinden dışına doğru yürüyen Salvador Dalí, uzun adıyla Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech, 20. yüzyıla ve içindebulundumuz bu yüzyıl lasayısız eserlerini ve sözlerini bırakıktı:

"Ben soytan değilim! Ama bu saf, aşın ölçüde olumsuz toplum, deliliğini saklamak için kimin ciddi ciddi rol kestiğini fark etmiyor. Söylene söyleye diliimde tûy bitti: Ben deli değilim. Geleceği görme gücüm, bana öylesine parlak bir zekâ ve yoğunluk sağıladı ki bütün bir yüzyıl boyunca, benden daha yaşlı ve hairet verici bir kişilik çıkmadı ortaya. Üstelik, benim gibi birini gelecek yüzyıllarda da göremeyeceksiniz. Resimim bunu kanıtıyor."

Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech

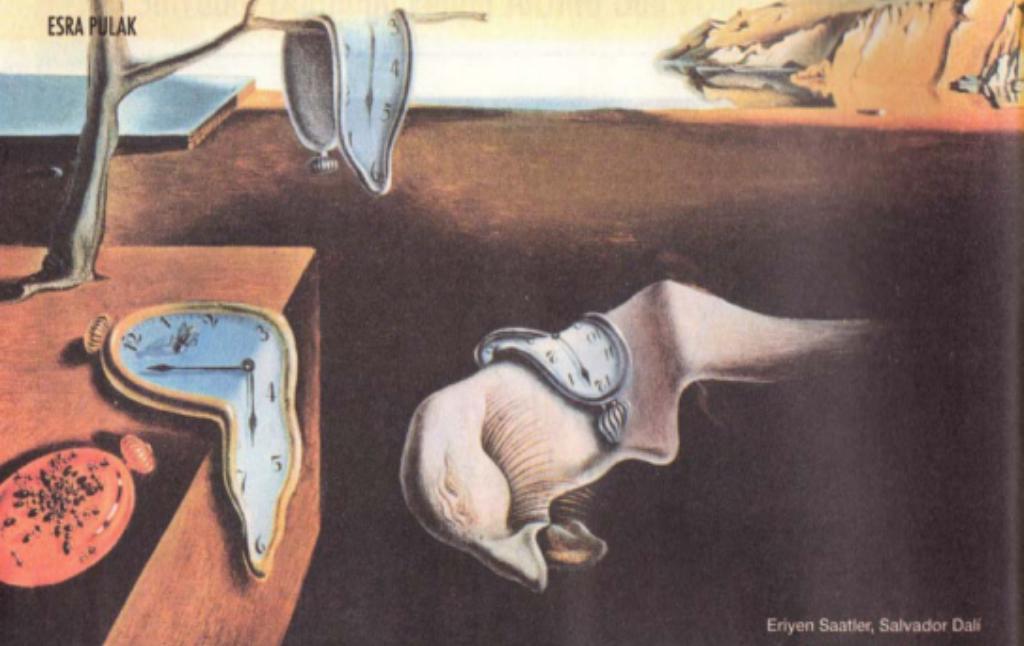

Soytarı olan ben değilim,
deliliğini gizlemek için
ciddiyet oyunu oynayan şu
aklin, mantığın alamayacağı
ölçüde sinsi, bönlüğünden
bile habersiz toplum.

Belleğin Azmi

ESRA PULAK

Eriyen Saatler, Salvador Dalí

"Ya kolaydır, ya da imkânsız." Salvador Dalí

Dalí'nin ünlü tablosu "BELLEĞİN AZMİ"ne bakıyorum. "Eriyen saatler" olarak dabilinenbu meşhurtablo berizamanda bir yolculuğa çkanıyor. Sicak ve issız bir yerde kendinierimeye bırakmış saatlerin resmedildiği tabloya Dalí'nin neden "Belleğin Azmi" adını koyduğunu merak ediyorum. Her tablosunda, ölümlüsiradan insanı düşünmeye, düşünmenin ardından aklınageleni sorgulamaya davet eden bu ölümsüz dahi ressam, bu resimle ne anlatmak istiyor? Bentabloya bakarken kolumnadaki saatte zaman duruyor ama tablodaki zamanınak geçiyor. Öyleyse, evvela zamanının demek olduğunu anlamamışım. Zira bunu bilişem, butabloyu dadaha iyi anlayacağım.

"Ası Ruh" veya "ProvokatörMistik" olarakda anılan Osho zamanı üç ebölüp sınırlanıyor. Biri "kronolojik"diğer "psikolojik" ve üçüncüsü de "gerçek" zaman. Kronolojik zaman,kolumnuzdaki saatinzamani oluyor. Osho'ya göre işe

yamor amagerçekdeğil. Dünyasıları ilemeşgulolan insan kronolojik zamana takintılı hale geliyor. Gün boyunca bir yerden biryere,bir işten ötekine yetişmeye çalışanşehir insanı, saat kaçta nerede olması gerekti ile ilgili olarak sürekli saatle bağımlı olarak yaşıyor.A zulann, hırsların ve rekabetin hüküm sürdüğü dünyada duruyor kronolojik zaman. Ondanaha derinler de, onun tam altında başka bir zaman yatırır. Bu da gerçek olmayan ama kronolojik zamandan daha gerçek olan psikolojik zaman. Kronolojik z amansabit kalyor amapsikolojik zaman akişkar,çünkü her insan kendisi psikolojisine kendi zihnine sahip. Mesela mutlu olduğumuz zaman vakit çok daha çabuk geçiyor. Sikildiğimiz zaman vakit ilerlemek bilmiyor, sürekli kolumnuzdakisaatebakarak zamanın ilerleyip ilerlemedini kontrol ediyor vedahaçok sikiliyoruz. Ya güzelbir film izlerken yada yi yanzılmış bir romanın sayfalarında kaybolurkenzaman öyle hızlı geçiyor ki, budefadavaktinbu kadarçabuktip gitgitineinanamıyoruz.

"Psikolojik zaman senin iç zamanındır." diyor Osho. Psikolojik zaman sanatla, şiirle, resimle akıyor..

Gerçek zaman ise bir süreç değil, bir eşzamanlılık. Hatta sanki ortada zaman da yok. Ebediyet var. Gerçek zaman, sonsuz olan... Ve sonsuz 'zaman' ancak 'an'da kalmayı başardığımızdan eminleyebiliyoruz. İstetamo 'an'da zaman yok oluyor, sonsuzluk var oluyor. Zamanyok olduğunda herşey yok oluyor. Tipki aşkı gibi, 'aşk' olduğunda 'ben' yok oluyor ya; tipki bunungibidi...

Şimdiddahaiyi anlayabiliyorum Dalî'nın "EriyenSaatleri"ni. Adına zaman dediğimiz olgu; kah duruyor, kah akıyor, kah yok oluyor. Ve insan denen canlı, ya ısrarla zamana direniyor, zamanın akıcılığını ve şeylerin gelip geçiciliğini kabul etmek istemiyor, ya da kendini zamana teslim edebiliyorda, böylece hayat akıp gidiyor. Ve işte,o; 'an'da kalabildiğinadır vakitlerde, saatin kaçolduğunu, erken mi geldi, geç mi kaldı; unutuyor. Zaman yok oluyor.. Tipki, tablonun ön tarafındaki akişkan hareketliliği rağmen, arkada sükunetini koruyan doğa gibi. Doğa'da iken zaman hem duruyor, hem akıyor ve hemen de yok oluyormu?

Yazının sonuna; beni bu tabloya bakmakla bir zaman yolculuğuna davet eden Dalî kadarhatta belki dahada fazla sevdigim bir şair olan Birhan Keskin'den, zamansız bir şair ilave etmek istiyorum;

Ve İpek Ve Aşk Ve Alev

/
sana böyle akmaktan çok korktuğum için
olduherşey
şelaleler de bu yüzden ilgilendiriyor beni

...dünya çok üzücü bir yerdi, savaş filmlerini ve samurayları eskitigibi sevmiyordum. bir boşluktan aşağı mı bırakıydım kendimi. tellertenimi çizip canımı yakıyordu. mutsuzluğuma miallığıydum seni severken. yoksa kan kaybindan mı ölüyordum. daha fazla parçalanacak parçam yoktu.

neyse
sevgilim telefonun öbür ucunda ruffles yiyordu

ben meleğimin kanatlannıktırdım
ordan geliyorum. siz yinede iki bardakları
kırmayn. bir deliydim, elementlerin de ruhları
olduguına inanıyorum,

akıma suyun intiharı geliyordu hep
şelaledeyince

divaneliği söyleyordum
sanaböyleakmactan çok korktuğum içindi

şelalenin sinirini bozdum azonce
ordangeliyorum

II

elveda irmak, hoşça kal alacakaranlık
geçtimiyollar sonraanımsanacak alingankılardan
silahlar ve bellek gerekten aşkinsineramik
teninden, itinal ve alingan
yüzümün gürültüsünü unuttum
şüpheci ve med-ceziraşından oldu böyle
acemiştüm
yüzünün kayganlığından utanıp
saçlanın ritminden kaçacak kadar

şimdî benden bu uzak yolseslerini ialsalar
hazin döküleri ve yüzüne özlediğim zamanlanılsalar
-ormandı, yağmur sonrasıdı, tazezenen yaprakların
üzerinde su damlacıkları tutunuyordu, sanki gecebir
vakite dönuyordum, yüzümü heidi'ye ismarlamışım
anımları lastiktokalarını yakıyor, anımları üzgara
bırakıyor b u yüzden.. gibilemeyecek şeyler
söylerim sana

anımsadıklarının yanlış olduğunu
yine de hepsinin bir deprem olduğunu
kimbilebilir? ikimizin arasında duran
su boydan boyarmak, su boydan boyaya
alacakaranlık
ikimizin arasındaki su depremin bir bellek
uyku olduğunu kim bileyek

eskiden olsayıdı, tuzlu düşleranımsardım
ağzında eriyip yok olan tadını güneşin
alevin ipekle savaşını, saçlanın altından
akan ırmaklarda yıkandığım sabahları anımsardım
tenine dokundukça bıçak sırtı bir nefestesusan
felç olan sözleri hatırlardım

elveda irmak
hoşça kal alacakaranlık

Birhan Keskin, KimBağışlayacak Beni

Şairlerve ressamlar,sözlerve resimler.. Onlарar gerçek zamana aitler. Ve iştebu yüzden ebediyete kadarvar olacaklar.

Her şey Aşk'tan..

Salvador'un Çekmeceleri

ALİ BİRÇANTEKE

Burası karanlık... Uykuya olan düşkünlüğümü buna bağılıyorum. Ne var ki dışandakilere göre her zaman daha şanslı olduğumu düşünmüştür. Bambaşka bir dünyanın değişmez kahramanıymış. Onların göz alıcı aydınlatma dünyalarında yapamadıklarını ben, burada, pencerelerden süzülen varla yok arasında işıkları altında gerçekleştirmiyorum. Onların otomatikçe bağlamış, özünü göstertmekten aciz, bliçimci, ezberlenmiş eylemlerini burada göremezsiniz. Çünkü kokuşmuşluk –“kokuşmuşlu” nereden hatırlıyorum bu kelimeyi?

Dışan çıktığım hiç görülmemiştir. Sadece iki yaşına dek gerçek zannettiğim bir dünyanın parçasıydım. Neyse ki rüyaların görkemine kavuşmam uzun sürmedi. Dışandakilerin hayat dâhi edemeyeceği bir hayat yaşıyorum. Elbette diliń yetersiz imgeleri yüzünden dışandakilerle benim dünyamın benzeştiği düşünülecektir. Oysa resmetmeye kalksam açlarımnı bile kalbimde taşlaşdığını görürler. Yaşamın zevk veren tüm alanlara ulaşmak için çalşan insanların aksine, zevkin ta kendisi olmayı tercih ettim. Sevdığım kadına bir kadillak armağan etmek yerine, onurla leylek bacaklı fillerin üzerine çıktı, yıldızlara dokundum. Sevdığı kadına pırzolayı özdeşleştirirlerden uzak durmaya çalıştım. Ben hayatmdaki tek kadınım mermisiyle bir parça ekmeği birlikte anmayı sevdim. Dışandakiler, -sarınım daha fazla dayanamayacağım ve “dışardakiler” derken kendini dahi sanan tek kişiden söz ettigi itiraf edecekim- İsa'nın fedakarlığı, Meryem'in hüzününü gösterirken, ben İsa'nın ta kendisi oldum. Küçük bir çocuk bedenine bürünüp Meryem'inkucağına oturdum.

Burada trajik olana yer yok diyemem. Ama zamanın kaskatı değişimiz kuralannı yerle bir ederek açlarımları azalttırm. Tüm zaman ölçerleri Isveç peyniri gibi erittim. Bedenime sinekler kondu. Boşluklarından geçmişin izlerini taşıyan karincalar çıktı. Öldüğümü anladığım her an içinden çıkabileceğim bir yumurta buldum, yeniden dünyaya geldim. Ben her öldüğümde o, dışındaki bu yokoluşu izlemekle yetind. Benim varlığımı kıskandı, Benden aldığı imgelerde tüm ilgiyi üstüne topladı. Hakkımı aramak istedigimdeye çoğu kez yaptığı gibi, beni bedeninde sakладı. Çekmecelerin içine görmüp oraya kilitlemek tehdit etti. İki yaşımdan bu yana benliğimin her parçası onun bedenindeki yüzlerce çekmeceye hapşırılmış, seyr hâlinde kendi döngüsünü tamamıyor. İntiyaç duyduğum her an, içinde yaşadığım çekmecelerden birini kanıtip bir parçamı aldı ve onu cümlə alemin gözleri önüne serdi. En büyük kavgamı, bu çekmeceleri -sirf kendi bedeninde tuttuğu içinsahiplenmesine karşı verdim. Onlar benim mabetimdir.

Dışandakiyle aramızdaki uyumluşluğun ezelden beri var olduğunu söylesem ona haksızlık etmiş olurum. Aslında filen yollarımız hiç kesişmedi. Bedenimi kaybettikten kısa bir süre sonrabenim dünyama dâhil oldu. İlk yıllarlaşabileceğimize dair bir umut besliyordum. Annemin ve babamın tüm arzularını sessizce yerine getirdi. Ona benim ismimi verdiler: Salvador. Onların dünyasında bıraklığım parçalarımı sık sık ziyarete gelirler, hermen başucumda dualar mirıldanırlardı. Annemin yokluğu sonrasında bile babam ve o, çürümeye başlayan parçalarının üzerindeki bu seremoniyi eksik etmediler. Hayatları boyuncabeni, onun gelişmekte olan bedeni içerisinde olduğunu düşündüler. Yanlışmadır. Ben hep, onun bedeninesişmiş, banaait yüzlerce çekmecenin içerisinde, parçalanarak yaşamımı devam ettim. Onu anladığımı, ona saygı duydugumu vekhattaonu sevdığımı belirtmekten hiç çekinmedim. O da bu durumdan, kışkırtılığa karışık bir hız yaşadığını itiraf etti. Kimi zaman da bir ağabeye duyuulması gereken saygıyı bana hissettmekten kaçınmadı. Bazan bir DNA sarmalının, sönüzlüğü uzanan, görünmez iki şeriti olduğunu düşünürdüm. Hiç kesişmemeyen ancak birbirini sararak uzun yollar kateden görünmez bir çift sarmal... Bu düşüncenin çok sevdığını söyleydi özelliklegörünmezlikle ilgili bölümüm. Bir gün bu fikrin ona o kadar cazip gelmediğini, aksine görünmek arzusunda olduğunu anladım. Aynı zamanda andı Babama, annemin portresine tükürmekten büyük bir zevk duyduğunu söyleydi. İçinde yaşadığı, hayatı boyuna süreç olan kızgınlık o anda baş gösterdi. Haksız mıydı bilmiyorum? Ama bana yapılan haksızlığı, Özgür dünyam, yaşam alanım, çekmecelerim... Onun içinde filizlenen tüm kutsalımlı eline almış, dilediği gibi kullanıyordu. Bundan sonra anlayabilmemiz imkansızdı. Ben de savunmaya geçtim. Kızgınlığını ve kırkınlığını her fırsatı gösteriyordum. Ona karşı yaklaşım biçimimi değiştirmiştim. Ağabeyi olduğunu hissettirmeye çalıştım. Ne olursa olsun aramızda üç yaş vardı. Allerim ona armağan ettiğim ismini geri almaya kararlıydım. Ama galip geldi; Salvador Dalí olarak büydü. Çekmecelerim sayesinde diktatieri üstüne çekmeyi her zaman başardı. Hakkettiklerim için büyük savaşları verdi, çarpıştı ama olmadı. En büyük gerilimleri yaşadığımız bir dönem, onun hayatı da dışarıda da oldukça karıştı. Özgürliğümü ve benden aldığı her şeye tekrar sahip olabilmek için ataya geçtim. Eşi benzeri olmayan, ona meydan okuyan korkusuz zürafalar ve ağaçlar yetiştirdim. İpler iyice gerilmişti. Ya o ya da ben... Başaramadım. Tüm zürafalarım ateşe verdi, ağaçlarından karnabahar yaptı. Uzun yıllar kendi çekmecelerimde tatsak hayatı yaşadım.

Rose Meditative, Salvador Dalí

Kavgımız sonaereli çokoluyor. Kardeşimin bedeni de benimki gibi çürümeye yüz tutmakte... Çekmecelerim artık benim hakkımıyetim altında... O da dünyanın dört bir yanındaki insanların çekmecelerinde yaşamını sürdürüryor. Bu nedenle, ben de daha zengin olduğunu ve büyük bir şöhretle arıldığını biliyorum. Kışkanmıyorum, tamam kışkanyorum. Aslında sadece hatırlanmak istiyorum.

Burası karanlık... Biraz uyumak istiyorum.

İmza

Salvador (GerçekOlan)

Kendine Surrealist Olmak

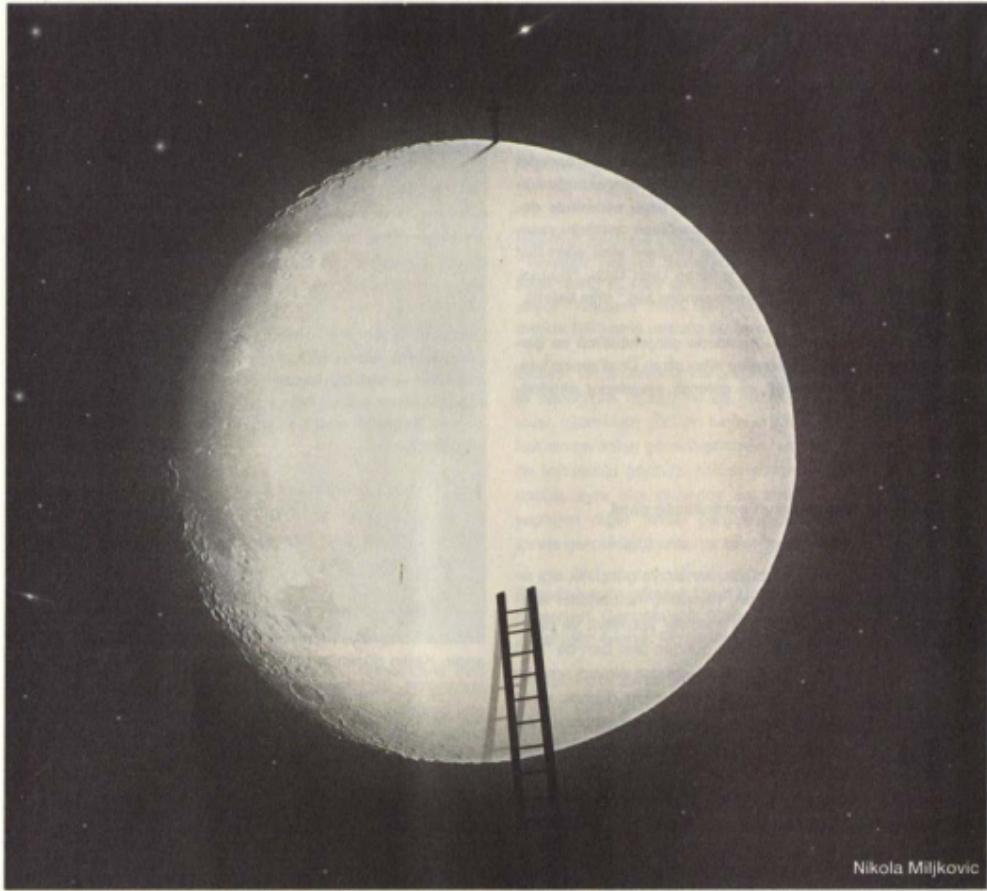
GİZEMDEMİR

Şüllerden resimler yapan adam Guillaume Apollinaire bu Dünya'dan daha 38 yaşında insanlık tarihinin bilinen en büyük salgını İspanyol Gripine yakalanıp göç ederken arkasında söylemesi hoş, tinisi tatlı, anlamlı yüzüller sonrasında bili çok farklı şeyler niyetlendirmek için kullanılacak bir kelimeyi bırakmış; Surrealizm. 1917 yılında Apollinaire'in tiyatro oyununa yazdığı önsözünde doğan bu kelime 7 yaşındayken, tetiği çekildiğinde namılsından rengarenk çiçekler püskürten bir silaha benzeyen bir akıma adını vermiş. Kuramcisı André Breton sonunda adını koyabildiği çocuğunu edebiyat dünyasına "Surrealizm Manifestosu" ile tanıtmış. Şimdi gelin akının gelişmesinde payı olan bu iki ismi ve yaratıkları/kullandıkları/geliştirdikleri tekniklerin hayatımızdaki izdüşümünün peşine düşelim.

Fransızca'dan dilmize 'Gerçeküstüculük' diye çevrilen bu akının özgün adı Sur-réalisme'in tam karşılığı gerçekçilik-üstü asında. Yani tabanda bir gerçekçilik var ama ben onu bir trambolin gibi kullanıp üstünden kuvvetle sıçrayacağım, yükseldiğim noktada bir şekilde asıl kalmanın yolunu bulacağım ve bilincim devredisi kalacak. Kendimi bilincsızolmanın hafifliğine bırakacağım. Herhangi bir kuralla uymak zorunda hissetmeden uzun bir dönerme damgasını vuran eserler veren Apollinaire aslındadurdurulan bilincin, genele göre mantığın, gerçeğe bağlı olmamanın harika şeylerin doğurabileceğini kaligram tekniği ile yaratığı şiirleriyle pekala kanıtlamış. Kaligram gerçeküstüculük akımının Apollinaire'in de büyük katkıyla en çok pratiği yapılan tekniklerinden biri. Şiirin dizerilerini uzaktan bakıldığındamasına uygun bir resmi oluşturacak şekilde yerleştirmek diye özetlenebilir. Onun kadar hatta ondandaha fazlaesveli vebelik de bu akının eserlerinin büyük kısmının temelini oluşturan dijerteknikse Fransız yazar, şair ve kuramci André Breton'un yaratığı özdevim teknigi. Sanırım bunu da bilinci kontrolden alıp bilinc dışını zar zor kapatıldığı, sıkıştıkış bastırılan yatağın bazasından çıkartıp özgür bırakmak diye basitleştirebiliriz. Resim yaparken eli, kalemi, fırçayı serbest bırakarak rastgele hareketlerle bir şeyler ortaya çıkarılır ve elde edilen sonuçtabilincaltından kesitlerin ortaya çıktığu düşünülür. Yazında, şirde de aynı şekilde bilinci düşünmeden, sözçük öbeklerine herhangi bir anlam vermeye çalışmadan yazarak sonrasında da düzeltmeden bilincaltının kustukları elde edilmiş olur. Sadeleştirip bilgi vermeye aynanın kısmın sonuna geldik. Üçten fazla kez bilinc, bilincaltikelimesi geçmesine rağmen hâlâ belirmeyen Freud'u merak etmiş olabilirsiniz. Tabii ki de bütün bu fikirlerin çıkış, bu bilincaltına özgürlük mücadelesi ve bu alanda yazılan,

çizilen her şeye biraz psikiyatrist Sigmund Freud var. Olmasın mı? Tip ve psikoloji okumuş olan André Breton üniversiteden itibaren zaten Freud'un fikirlerine hayranlık duyan biriymiş. 1. Dünya Savaşı sırasında sihiye birliliğinin psikoloji koğuşunda görevini tamamlayıp bu fikirlerin etrafında geliştirmiş. Freud ve bilincaltı konusunu detaylı olarak anlatan, doyalı yoldan bir fikir sahibi olmanızı sağlayacak kişi muhakkak bir psikolog, psikiyatrist ya da kendini buna adanmış biri olmalıdır o yüzden buradan kendi payımıza alacağımızı aldryskıra sanatta değil hayatı surrealist olmakta Şahsi fizrim bu akımlar arasında her dönemde güncel kabalabilen ve kişisel gelişim adına kafayutulabilecek olanı gerçeküstüclülük.

Genel geçer kuralan yıkmanın, mantıklı birine göre ortaklı kanıtmannı, kaosun nasıl mükemmel şeyler doğurabileceğinin kanıtı kaligram aslında. Kendileri iki kelimeyi yan yana koyup düz uykula şır yazamayan kişilerin yazdığı şirden Eiffel kulesi çırkan Apollinaire'in resim kabiliyetine olan eleştirisine kulak assayı denememiş yoldan gitmezdi ve bu teknik de fazla gelişmemedti. Breton'un özdevim teknigi de bu akımın derdinin dermanı; sonuçta bir surrealist bilincaltından gelen nehirin yolunu açmak, bilincin engellerini biraz olsun yok ederek nehrin akmasına izin vermekten başka ne ister? Şimdi buluların izini yaşamamıza düşürelim. Senin tuvalin yaşadığın hayat. Seni çevreleyen gerçeklikinden, mantığından, bilincinden sıyrışan kendini neler çizerdi hayatına? Kim biliş nasıl şeyler getirirdi o nehir altından bilincinin... Bir özgür kalabilseydin seni tutan her şeyden nasıl renklerle şenlendirirdin beyaz kağıdı? Geçmişle ilgili cesaretini kırın ne varsa bulup çıkarıp atıbsen çöp kutusuna, sonra geri getirilemeyecek şekilde boşaltsan kutuyu tek tıkla. Bir konuya ya da kendimizle ilgili yargıya dönüştürüduğumuz inanımlanın çoğu bilincaltına çocuklukta kaydolan anılarındanmış, ne kadar garip degil mi? En az hatırladığımız yıllarda yaşadızımız bazı anılar kaydoluyor, oradadurup bir inanışa dönüşüyor ve hayatımızi bilmeden onlara göre şekillendiriyoruz. Belki İlkokulda aptal Ahmet hep saçına dalga geçmişti veya 'Şişke Patates' seslenmeleri hâlâ kulağında ve sen böyle bir sebepten kendine güvensizsin, güzel biri olabileceğibine ıhtimal dahi vermedin bu yaşına kadar, hâlâ da yetersiz buluyorsun kendini. Hadsiz biri senin minik aklın ermediği için yaptığı bir hatayı acımasızca eleştirdi belki, şimdi sen 30 yaşına geldin ama hâlâ doğru bir şey yapabileceğine inancın yok, iyi bir iş yapabileceğine, bir şey başarabileceğine... Babası tarafından küçük yaşta terk edilen veya sevgi görmeyen kızların hayatı boyunca kendine hak ettiği değeri vermeyen, bırakıp gidecek erkeklerle aşık

Nikola Miljkovic

olduğunu okumuştum bir yerde. Böyle birçok farklı hikâyeye tanık oluyoruz hayatı. Bilincimizin altı bir üstüne gelse Dalí tablolar gibi yaşamlar çıktı ortaya kesin ama işte... Ne o kızı sanıp "Sen elinin tutulup hiç bırakılmamasını, yanında dağ gibi durulmasını hak ediyorsun." desek inanır, ne o 30 yaşındaki bey, hayatını değiştirecek fikri için bir adım atar. O zaman herkes kendine surrealiste olacak.

Eğer kendime dönüp yükselensem kendi kendime bittiğim bu gerçeklikten, Apollinaire gibi gidilmeyen yolda yürümeye cesaret eder, Breton'un dediği gibi bilincimi birazsusturabilip gözlemlersem kendimi o zaman keşfedebilirim bir yerde bulunmayı bekleyen 'kusurlanıyla kusursuz ben'i. Böyle biri var. Öyle bir yer var. Onu ara, ona ulaş, tut çıkar olduğu yer-

den. Sen akıllısın. Sen matematikten pekala anlıyorsun. Sen o sınavı geçebilirsin. Senin sesin gerçekten çok güzel. Sen zayıflayabilirsin. Sen zayıflamasan da çok güzelsin. Sen saçını istedigin gibi yapabilirsin. Sen çok iyi bir egsin. Sen o adamın ağız kokusunu çekmek zorunda değilsin. Sen o hayran olup fotoğraflarına baktığın kız gibi hayalindeki işi yapabilirsin. Bir çok konuda yeteneklisin, yaz, çiz, araştır, üzerine git geliştirme istedigin yönlerinin. Kendini dinle, farkettepkilerini. Bil ki sen daha az değilsin, daha kötü, daha eksik, yetersiz değilsin. Sen çoksun.

Bir Ümit Ünal Röportajı

Dilek Atlı

"Bunuel, sinematurihinin en büyük yönetmenlerinden biri" Bir-birinden değerli filmleri Türk sinemasına kazandıran senarist ve yönetmen Ümit Ünal ile Kafkaokur'a özel gerçekleştirdiğimiz söyleşide surreal sinemanın kendine özgü evreninde do-laştık. Salvador Dalí ile okul yıllarında başlayan dostluğu yaşa-mı boyunca süren dünya sinemasının efsanevi ismi surrealist Luis Bunuel'i ve yapıtlarını değerlendiren Ümit Ünal, "Bunuel, sinema tarihinin en büyük yönetmenlerinden biri."diye belirtti.

Dünya sinemasından verdiği örneklerle gerçekküstücü ve ger-çekçisinemanının noktalarının altını çizen Ünalayınca ken-di sinema dilinin özeliklerini ve gelecek projelerini okurları-nızıycin paylaştı.

Röportaj: Dilek Atlı

Surreal sinemayı kendi sanat evreninizden asıl tanımlıyor musunuz?

Surrealizm ya da Gerçekküstüçülük, sanatçıya gündelik algı si-nirlarının yetmediği, biliçsinin, rüyaların, rastlantının ege-men olduğu yerde başlar. İlk kez metinler yazmaya ya da ilk kısa filmlerimi yapmaya başladığım günden beri ben de "ger-çekküstü"ne ilgi duydum. Hic metaphizik inancım olmadı ama bir sanatsal anlatım aracı olarak, gündelik algının dışında kalan metaphizik unsurlar hep ilgimi çekti. Yazdığım senaryolarda, hikâyelerde rüya sahnelerine, doğaüstü varlıklar ve durumlara, "gerçek" hayatı olmasa imkânsız olaylara çok rastlanır. Ama diğer yandan kendimi hiçbir zaman gerçekküstüçü olarak da tarif edemem

Sinemada gerçekküstüçülük denince elbette ilkakla gelen isim İspanyol yönetmen ve senarist Luis Buñuel... Kendini tam bir gerçekküstüçü olarak tanımlıyor. Zannediyorum sizinde üniversitede yıllarınızda Luis Bunuel ile ilgili özelbir çalışmaşız da olsa ş. Bu nedenle sinemasını nasıl değerlendirdiğiniz sunuz?

Okulda bir yönetmeni ele alır ve bir dönem boyunca inceler sonra da o yönetmen üzerine bir sunum yapardık. Benim seq-tığım yönetmenim Bunuel'di. Üzerine yazılmış çok fazla şey okudum. 80'lerde aradığın bir filme ulaşmak şimdiki kadar kolaydeğildi o yüzden bir çok filmi göremeden eleştirilerini ve senaryolarını okuyarak sunumu hazırladım. O günlerde isimlerini, konularını kafama kazdıığım filmlerin çoğunu ancak yıllarsonra görebildim.

Bunuel sinema tarihinin en büyük yönetmenlerinden biri bence. 1920'lerde çok hızlı gerçekküstüçü olarak başlayan bir

çok sanatçı sonradan dahilimli, daha popüler bir tarza kaydı ya da dine döndü vs. Ama Bunuel ölünceye kadar kendinden taviz vermedi. Her zaman yıkıcı, sert ama bir o kadar da şaka-ci ve alıcı kalmayı bildi. Devleti, dini, burjuva toplumsal düz-zenini ve cinsel zayıflıklarını hep bir kara mızah gözülüyle eleştirdi. Eleştirdi demek hafif kaçtı, belki de yerin dibine batırı demek daha doğru.

Bir Endülüs Köpeği ve hemen ardından gelen Altın Çağ, gerçekküstüçülerin dikkatini çekti. Ki Bir Endülüs Köpeği, kendininveyakadarı Salvador Dalí'nın rüyalarından yolaçıklarak ortaya konu luyor. Bunuel'ibü iki filmle anmak haksızlık olsa da bu radaki im gelерden söz edelim mi biraż?

"Bir Endülüs Köpeği" birbirinden kopuk gibi görünenimgele-rin rüya mantığı içinde art arda dizilmesinden oluşur. Çürüyen eşekler, katolik papazlarına dönüşen cesetler, karıncaların üşüşüğü kaprysikmiş el gibi imgeler daha sonrası yıllarda Dalí'nin resimlerinde ve Bunuel'in filmlerinde karşımıza yeniden çıktılar. Ama herhalde filmen en ünlü anı, genç bir adamın (Bunuel kendisi oynuyor) bir kadının gözünü usturaya kestiğ andır. Kadın gözünün yakın planı için de ölü bir eşeğin gözü kullanılmış. Bu imgeler o günün seyircisi üzerinde çok sarsıcı etki bırakmış. Öyle ki, Bunuel biyografisi "Son Nefesim" kitalında tehditler aldığı ve o günlerde kendini saldırlardan koruyabilmek için silahlaştığı anılar.

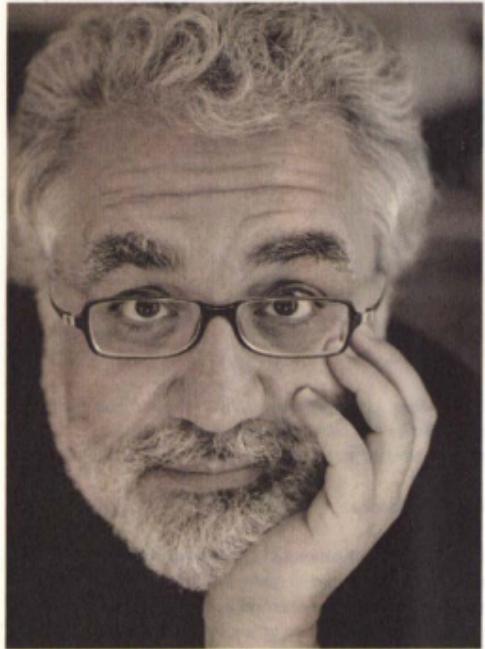
Bu nuel'in diğer sinema yapıtlarında surrealizm etkisi ne kadar gelişiyor ya da başka akımlarla buluşuyor mu?

Bunuel hayatının sonuna kadar bir Surrealist olarak kaldı. Hayatında uzun bir Meksika dönemi var. Bence Meksika yıllarından sonra Avrupa'ya tekrar döndüğünde yaptığı filmler daha olgun ve çok daha çarpıcı filmler. Endülüs Köpeği'nin şok etkisini almıyoruzsunuz belki bu filmlerde ama çok daha derin, ebedi bir tat alıyzsunuz.

"Gerçekküstü sinema aykırı, yıkıcı ve sarsıcıdır..."

Surreal sinemada im gelemeler son derece önemli elbette. Bu im gelemeler, surrealiste (örneğin Lorca'nın şiirlerinde) kendine daha rahat yer bularken sinemada kendilerine daha mı zor yorubu luyor sizce? Yani, surrealizm sırde olduğunu kadar sinemada da kendini dilediğince özgür kılabilüyor mu?

Sinema aynı zamanda ticaretin, eğlence endüstrisinin bir parçası. Bir şair ya da ressam çok küçük maliyetlerle sanatını ha-

anlayışı var. Sinemada zamanla ve mekân değişimleriyle oynamayı seviyor. "Ölümsüz" hayatı en sevdigim filmlerden biri. İstanbul üzerine çekilmiş en güzel film diyebilirim hatta. Bu ülke dünge bir ülkesi olası "Ölümsüz"ün sürekli özel gösterimleri yapılmıştır.

"İçinde gerçeküstü unsurlar olan "gerçekçi" filmleri yapıyorum."

İstanbul deyince aklıma sizin çok sevdigim filminiz "Teyzem" geliyor. Senaryosu size ait filmin yönetmeni Halit Refig'ti. Türk sinemasının kültür filmleri arasında yer alıyor "Teyzem" filmi. Ben biliyorum ki aslında siz o filmde birçok bilinçaltı unsuru da temas etmeyiyle glemiştir.

Ebette. Okul dönemimde gerçeküstüçülerden çok etkilendim. İlk senaryom Teyzem'de bu etkilenmenin izleri çok açık. Rüyalar, uyanıkken görülen hayaller bolca var. Teyzenin gördüğü halüsinsasyonlarla görselleştirmeyi tercih etti. Hatta bırsahne de teyzesinin gördüğü halüsinsasyonları Umr da görür, sanki onuna aynı algı düzeyine sıçramıştır. Ama "Teyzem" veya yaptığı diğer filmler gerçeküstüçü değil. Benim filmlerim içinde gerçeküstü unsurlar olan "gerçekçi" filmler.

Buradan yola çıkarak Ümit Ünal sinemasına deşinmek istiyorum m. Gerçeküstüçülüğe kendini yakın hissededen bir yönetmen olarak filmlerinizde surreal etki ne kadar var?

Dediğim gibi Teyzem'den başlayarak tüm filmlerimde gerçeküstüçü unsurlar var. Neredeyse her filmimde en az bir rüya sahnesi vardır. Karakterleri gördükleri rüyalarla anlatmayı seviyorum. Anlat Istanbulda aldığı bebeğini kafasında büyütlenen ve yaşayan bir kız çocuğu gibi hayal eden bir karakter var mesela. Ya da Nar'da hiç tanımadığı bir adamın hayatı en büyüğünü bilen (Mannak Noni sahnesi) bir karakter var. Bunların yanında Gölgeler tümlüyle bir büyük rüya, ya da kabus. Ama ben gerçeküstüçü değilim. Belki büyülüğe olurum.

Ebette okuyanız için sorması olmayacak son soru da şu: Yeni film projelerin hakkında en doğru bilgiyi sizden alabiliriz miyiz?

Sofra Sırları adında, yapım süreci birazıyla hikâyesine dönümüş bir film üzerine iki yıldır uğraşıyoruz. Bakanlıkta kredi alımda finansmanında, oyuncu kadrosunda aksaklılarla uğraştık. Sorular çözüllürse bu yıl SofraSırları'na geleceğim. Bir de şimdilik adı gizli ufak bütçeli bir projem var, onu da bir başka yapımcıyla çalışıyorum, genel bir yazarla ortak yazıyorum. O da bu yıl her an devreye girebilir. Başka bir sürü hikâyeler, yanım kalmış senaryolar, hikâyeler varlığını.

yata geçirebilir ama sinemacı çoğu zaman hayalindeki filmi yapabilmek için büyük bütçelere gerek duyar. Ticari sinema fantastik ya da hayal ürünü unsurları bolca kullanır ama gerçeküstüçülük sadece hayal/rüya unsurlarına yer vermem değildir. Gerçeküstüçülerin söylediği şey; aykırı, yıkıcı ve sarsıcıdır. Ticari sinemada törpülenmiş, yumuşatılmış gerçeküstü öğeler yer alabilse de her şeyeyle gerçeküstüçü bir film yapabilmek zor. Hele bizimki gibi ülkelerde imkansız.

Süreal sinema denince dünyadan başka hangi isimler aklınıza geliyor? Sinema dillerini nasıl değerlendirdiğiniz?

Gerçeküstüçülük sinemadan edebiyata ve tabii ki resme çok insanı etkiledi. Sinemada mesela Jodorowsky geliyor aklına. Ya da David Lynch. Film'inin kimi filmlerinde gerçeküstüçü öğeler rastlanır. Ama popüler bilim kurgusu ya da "fantezi" filmlerinden, reklam ve müzik kliplerine gerçeküstüçülüğün etkisi medijialan çok gi bi.

Hemen akıllara gelen Alain Robbe-Grillet ve 1963 yapımı Ölümsüz (L'Immortelle) filmi geliyor. Bu filmden ve Grillet'ten söz edelim mi biraz?

Robbe-Grillet seyircinin "gerçek" algısıyla oynuyor ama gerçeküstüçü değil. Kendine özgü, başka bir hikâye, sinema

Balık Kediyi Yedi

EZGİ AYVALI

Düşmek Üzerine...

Bugünlerde aklımasürekli, nereden ne zaman duyduğumu hatırlamadığımı diyalogluyorum,
- Hey, nedengözlerin kapalı yürüyorsun?
- Tümyolları ezberledim deondan.
- Ama birşeyetaklıpdüüebilirsin
- Sorun değil, tüm düşmelerde ezberledim.
Galibarnaharet düşmekte değilmiş diyorumsonra, engelleri görmekte, tanımakta, "Ah işteşurada birtümsek, ya yolumu değiştirmiyormuşsa onun orada olduğunu göremek önləmələrək dikkatlice geçmeliyim üzərinən." diyəbilimkət. "Veişəburada kötüyüntü birinsan, iştəburada başansızlık gatirecek bir iş, işte şurada da kalbimi çok kıracak bir sevgili." Tüm düşmeleri öğrenmek kaçzamansürerki?

Boşluk Üzerine...

Bir gün bir romanya zacığım ve bütün sayfalannı boş bırakacağım. Kararlıyım, evet. Okuyanlardoldursunlardıye bir dekalemvereceğim belki, hediye. "İçindeyazanlar, yalnızca veyalnızca senin hayal gücünle hatalanınla laşılmış yeganehikâyeler." diyeceğim. "Lütfen, öylesine, çarçubuk yaz vedikatlıca oku. Hecehece, uzunuzunoku, anla kendini. Çünkü bu hayatı anılaman gerekenlikseyubu..."

Ağın Üzerine...

Sanırım hayatında ilk kez yüzümü kardarşıtı. Eskiden olsa çökutanırdım. Şimdi buzlukta dondurduğum kolayıyızymde tutar takınlıya yetişmem lazımdır. Mahallenin kedileri bir hastalıqkapılarıdır aylar önce, zayıflanırtaketekekler öldüler. Kalanlar sarsırlı bünyelerileyişaşamayave savaşmaya devam ettiler. Hayır, iyileşmediler. Hastalığı kandırıp ölmemeyi başardılar. Elimin altında tuttuğum defterlerden birine, "Ayağa kalkabiliyorsan yürü, yapabiliyorsan eğer koş. Bazi ağırlar dinlenince geçmez." yazdım. Öyle de yaptım. Ayağa kalktım ve ağırı kandırdım.

Nasihat Üzerine...

Annen babamın facebook hesabından özü sözler gönderiyor. Olur ya bir gün, babam hep söyle derdi diyelim diye. "Birbaşa kızı dertleşiyormuş. Kız babasına, çok sıkıntılıktılarından sorunlarla baş edemediğinden

bahsetmiş... Babası da ona demiş ki.." Okumadım devamını, ben babamla hiç dertleşmedim ki

Gün Üzerine...

Su faturam sekiz liragelmişiyne. Demek ki bu aysıki çalıştım. Tabi çamaşırları da bir ara yıkamam lazımdır.

Pişmanlık Üzerine...

Uyanmadım. Lütfen uyanmayıam bu sabah. Şimdi tekrar uyuyam vedün sabahatekrar uyanıyım. Dün hiç yaşanmamışsın. Lütfen

Şaşkınlık Üzerine...

Biraz önce yabanıbir kedi köşedesikistin göbeğinden öptüm. O kadar şaşındı, yanın saat öylece baktı benim göbeğime biraz önce ne oldu diye.

Zaman Üzerine...

Sizhälä burada ne yapıyorsunuz? Bu geçen yıllarbenim her yılın maksesikler atarken, her yılmdanın akarken hälä, sizde neden hiçbir şey yok? Merhaba, burada yıllar geçmiyor mu?

Haksızlık Üzerine...

Çekiliñ, buradakendine haksızlık edecek biri varsa, o benim!

Dostluk Üzerine...

Bakin, böylebiri var. Hey, buraya bakın. Dünyada yaşamaya devam eden böyle biri var. Ve dostum o benim!

Aşk Üzerine...

Sevdim. Tüm söyleyeceğim bu.

Sır Üzerine...

Bir şeyler oluyor bu ara evrende. Etrafna dikkatlice bak kizım Bak, duy, hisset. Güneşin döñ yüzünü. Gelen bütün hisler kabul etve dinle. Aramızdakalsın, şahane bir şeyler oluyor bu ara evrende.

Lujan Cordaro

Aşk üzerine...

Sadece sevdim. Doğrudan sevdim.

Rüya üzerine...

Kalbim o kadar hızlı çarpıyordu ki, elinden tutup seni kalbimin içine götürdüm. Orada birkedivardı. Meğer o mirildanmış gibi içerde. Sonra bir balkık kedi yedi. Sonra ben oradan çıktırmış balıklaşanı içerde bıraktım. Kalbimin içinde

Aşk üzerine...

Kaybetmekten o kadarkortum ki kırıp, parçalayıp her şeyi o an, kendilerimle...

Aşküzerine son kez...

"Sevgilim, bugünseninen mutluluğundu biliyorum. Biliyorum sevgilim, senin en sevdığın şarkıydı biraz önce çaldığı

En sevdığın koltuktu oturduğun.

Gökyüzü, en sevdığın sekildeydi. Bulutsuz, sakın. Yıldızlar serpilmişti her yana, titreşiyor, parlıyorlardı. Ay büyüğünden yandan ve ay ışığı altında durtmak bir insanane kadariyi gelirse, o kadariyi getiriyordu sana. Ve bu masa, senin en sevdığınmasasıydı.

Ve bu saksı sevgilim, bu saksıyı sen seçmişsin. Durmadan anlatıydın o günü ve onlarcasınalarından bunuseştigiini övünüydün kendinle biraz önce. Bu kitaplıklar. Bu kitaplar. Ve bu hali, biraz önce üstünde dans etmiştık. Ellerin belimde, ellerim boyunda. Eskiden ne güzeldans ederdik. Ve burada,

biraz önce, tek bir beden olmuştu dans ederken seninle. Eskiden ne güzeldans ederdik.

Ve burlar sevgilim, senin en sevdığın perdeleleri. Biraz önce kenarlarını düzeltmişler.

Busenin sevdigintabloydu, biraz önce nadalip gitmişlik ikimiz de. Ben senin yokluğununu düşünüyordum o sira. Karşında değil, yanında otursan nasıl cevaplanacağını bütün soruların. Sen, benim ne düşündüğüm tahmin etmeye çalışıyorum

Bu kucağında duran sevgilim, senin en sevdığın minderdi. Ona sanlıp uyurdunyalnız kaldığın gecelerde. Ve o konu, senin bahsetmekten çekindiğin konuydu, biliyorum, benim biraz önce geldiğim. Üzerine konuşmak istemiyordun. Kaçıyordun

Ben yinede, durup durup, aynı konuyu açıyordu. Ve o kirdiğın sevgilim, o benim en sevdığım fındındı. Ve o benim en sevdigim tabaktı. Vazoydu.

Onlar, en sevdığım kalemlerimdi, biraz önce öfkeyle dağıtıñ.

Ve o yırtığını biraz önce, bizim sevdigimiz fotoğrafımızdı. İlk fotoğrafımızdı, yıllar önce çektiğim.

Benim en sevdığım adam, sendin sevgilim. Biraz önce. Ve o bağıräk çıktıgın, küfürler savurarak çarptığın kapı, sevgilim, o evimin kapısıydı. Her şeyden önce..."

Aynılık üzerine...

Yavrucuğum, bu dünyaya yapayalnız. Neden gözlerin kapalı yürüyorsun?

Dilemma

GÖKHAN COŞKUN

**Derinlerde cançekişen boğuk birfısıltının çırpmışları var
göz bebeklerinde.**

Şehrin en kalabalık caddesinde-mesela Tunalı Hilmi'de ya da gidecek başkayer olmadığındanismi "Mecburiyet" koyulan herhangi birinde- gününnen yoğun saatlerinde minikoğlunun elindentutarak yürüyor birkadın. Saçların kıvırcık ve yanakları pembe. Caddede ağır ağır seyreden otomobillerle az önce uydurduğu bir oyun oynuyor pembeyanaklı küçükçükçük. Saçları annesinin gibi kıvırcık.Hava sıcak...

Modifiyesinekendisinden dahaçok paraverilmiş pek de yeni olmayan biraraba giriyor caddeye. Egzozundan çıkışanesin desibeli bagajdan gelen basırlarlaşanıyoradeta. Korkunç gürültüsü ve garip manevralarıyla "Beni izleyin!" diyor kendi aksanında. Çocukta korku, annede endiye beliriyor. Malum ıggudıyla kaldırımın yolu en uzak olan noktasına kaçıyor oğlunu. Hızlanmış olsuların, yan başlarındaki Çin lokantasının camlarınnıbüjuolandırıyor.Lokantanın bodrumundaki mutfağı ferahlatmaya çalışan bir havalandırma usanıyor duvanın bitip kaldırmış başladığı yerde. Ama havalandırma bu kez hedef şansıyor. Mutfağın siceği ve ağı kokusu yerine kadının dizlerine kadar olan elbiselerini havalandırıyor Marilyn Monroe'nin o meşhur karesindekigibi.

İştetam dafilmin o sahnesini yaşarken ne yaparsın? Utanır gözlerini mi kapatırsın? Bunu görsel şölene çevirip fazladan göreceğin iki kanış bacaya mı odaklanırsın? Yoksa hiç fark etmemiş gibi mi davranışınır?

Yaçocuk? Bir käğıdıntutuşmasından, yaşı bir tenin buruşmasına kadar negörse şaşırın çocuğun duygudeğışımlı deilgini çekermi mesela? Az önce kendisini görmeyen otomobilere komutlar veren çocuk ne olup bittiğini farkeder mi?

Şüphesiz ki bu senaryoda öncelikle kadınımühim. Kadının yüzü sürprizlerle dolu bir film. Oradane göreceğini bilemezsin. Utanacak, telaşlanacak akabinde deseçtiği kıyafet yüzünden kendine mi kızacak? İsyancı mı edecek talihsızlığıne? Üzülecek mi? Eğer üzülürse kaybeder. Sadece o değil, tüm iyiler, içimizdeki bütün masumiyet kaybeder. Zihinde kurdüğü mahkemedede önce kendisi beraatettirsin kendini. Gülmüşesinogluna. Yoladevametsin. Çünkü kadının engüzel halı ve filminden umutlu sahnesidir, saçlarını savurup her seye rağmen gülümsemesi...

Kadingülümsər,kadın şefkatgösterir, kadın sever, büyütür, besler... Çünkü kadinatek bahşedilen otatlı tebessümü değildir. Anneye; hormonlar,güdüler,duygular verılmıştır. Gelgelelim bababayıraç cimri davranışını yüreğine tek bir duyu, 'sadece birazvicdan' serpitmiştir. "Babayıregi" dedikleri...

Peki,sana babanı sorsam nasıl anımsarsın? Nefesalmaya başladığın andan berisanaçeşitlikurallarve kısıtlamalar dayayandespota biraile reisi mi, yoksa şu hayatı başınanе gelirse gelsin arkanda onun olduğunu bilmenin verdiği güvenlehergecevarlığınasükrettiğinşefkatlı bir dev mi?

Gözlerini kapat ve öylesöyle: Elindeki kemeri mi, yoksa bisiklet mi?

Sığnacık bir liman mıdır babaevi? Yoksa yan açık bir cezaevi mi?

Lakindüştüğün gün tarifsiz bir güç verir-içinden küfürler ettigin- babanınsanauzanananelleri.

İnsan, ruhundakiylebakar dış dünyaya. Kadına, çocuğa, olaylara, babaya,doğaya... Sahra çölünün kuraklığını almak etmekde görkeminesecdeetmekdedesineninde.Eline aldığışla kocaman bir an kovanı da parçalayabilirsin, annesini kaybetmiş bir eniye yuva da yapabilirsin...

İştetüm o ulu şahsiyetler; Mevlana, Hacı Bektaşlı Yunus Emreler başka bir gözlegördükleridünyayı tasvir eder tasavvuf deryasında. Kulak kesilelim birazcık da Ömer Hayyam' a:

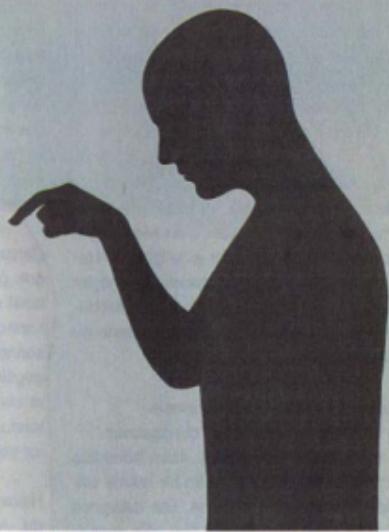
"*Bir put demişki kendine tapana:
Bilir misiniiçin taparsın bana?
Senkendi güzellikine vurgunsun:
Benayna tutar gibiyim sana.*"

Peki, sen ne görmekistersinaynada?

Ne götürdü giden yanında? Ne kaldı bakanın akında?

Anı mı? Açı mı?

Akınsına bakmadan kaçanı öyle bir arılatınım ki sana, bu dünyagitmekzorundabırakılan o zat-i muhteremin yüzü suyu hürmetine dönüyordiye eteklerine kapanırsın.

Gabriel Isak

Ve yine öyle bir anlatırm ki derminki mübarek kişiyi sana,
kendisine inanıp siğnan zavalliyi nasıl da biçare bırakırdıye
öfkelenir, hacyollarına kadar yorulmaz şeytan diyeonu
taşlaşın.

Neye inanmak istersin?

Onu sadakat abidesi olarak dikebilirim meydanlara
Yada yalanlarından ötürü taşkesilmiş bir ihanetkralicesinin
masalı yaparım uyumamak için direnen küçük kız çocuklarına.

Ne duymak istersin?

Bir azizin gözyaşları mı dahatımız yoksa bir fahişenin mi?

Tam bunu sorguladığın anda, nallarına bok bulaşmış yaşı bir
atağlasahangisinedahaçokyanaardılığın?

Söyle..

Beyninde uğuldayan ses vicdanın mı, nefsin mı?

İyi Yürekli Hayatımız

DİLEK TÜRKER

Abim kederli bir çocuktu, ben her şeye rağmen neşeli. İlkimiz de çok hayal kurardık, o zengin olmak isterdi, bense pilot. O gece uyumadan önce, kumbaramızı açıp yere döktük: Babamın cebinden aşırdıklarımız, bayramlarda topladığımız harçlıklar, karne sonrası hasılatımız, annemin ara sıra pazar alışverişinden artan bozuklukları ve yolda bulup uğuruna inandığımız küçük metal gemi dumeni. Ertesi gürün lunaparka gitmek istik.

Sabah erkenden uyandık, içeri dençatalbıçak sesleri geliyor du. Kokudan bıldık, annem börek yapmıştı. Radyoda çalan şarkıya eşlik eden babam, banyoda traş oluyordu. Yalın ayak, bollaşmış pijamalarını fırladım yataktarı, abim hormurdanarak uyandı. Babamın traş losyonu kokan serin yanında öpmek ve annemin saçlarını vuran güneş. İştahla sofraya oturduk.

İkinci böreğimi istedim annemden. Tabağıma koyarken, "Papaz gibi oldular, götür şunları Kambur'a." dedi babama.

Kambur derlerdi Hasan Amca'ya. Hükümet Konağının karşısındaki sokaktan girince ellî metre ileride, koca birçınanımlı trayıdaydı berber salonu. Şehrin tek işleyek yolu olan Mecburiyet Caddesi'nin arka kapısının açıldığı serin bir avlu gibiydi. Hemen yanında da bir kahve vardı. Her traş sonrası bir seyler içerdik. Babamın arkadaşları da orada olurlardı, kendimizi büyük adam gibi hissederdik onların yanında. "Öğlüm bana bir Frukoçek, iyice köpürt ama."

"Lunaparka gideceğiz biz" diye karşı çıktım anneme.

"Once Kambur'a. Ne biçim bu saçlar, kız gibi olmuşsunuz."

"Bugün olmaz," diye mızıldanırmaya başladım. Abim böreklerle yumulmuş, tek laf etmiyordu. Masanın altından bir tekme salıdım. O da sinirlenip kafama vurdu bir tane. Biz dalaşınca babam sinirlenip bağırdı ilkimize de. Başımızı öne eğip sessizce kahvaltrimizi yaptı. Sonrasında Kambur'un yolunu tuttuk.

Kambur uzun boylu bir adamdı, omuzları dar ve hemen ense-sinde koca bir çıktı vardı. Tüm bu ürkütücü görünüşüne karın peltecti. Abimle takıldıni yapardık evde. Bunu o kadar abartırdı ki anneme fenalık gelirdi. Önce güler, sonra şakaya karışık kızar, biraz sonra sinirlenir, bir daha da şımararak devam ettikçe en son avazı çıktıığında birbaşılıktı. Babamın bağışının aksine, onunki güldürdü bizi. Bu sefer dişlerini sıkarak, yüzünü buruşturup üzerimize yürüdü. Kahkahalar atarak kaçışındı.

Vardığımızda Hacı Amca traş oluyordu. Babamla hiç arlaşa-mazlardı. Oy verdikleri parti başkaymış, abim böyle demişti. Bir süre sessizlik oldu berberde, televizyon dahaberler başlıdı sonra. Hepimiz çit çıkarmadan haberleri izledik. Babam içinden biriyle kavga ediyordu; kaşlan çatık, ağızı sürekli oynuyor ama ses çıkmıyordu. Hacı çıkışına dükkanından, ben geçtim koltuğa.

Babam, "Yap bir alabros!" diye kükredi Kambur'a. "Kalıbına tüküreyim" diye de Hacı Amca'nın arkasından saymaya başladı

En sevdigimiz an traştan sonra kocaman beyazfırçayayüzümüzün ve ensemizin temizlenmesiydi. Uzun sürsün diye dua ederdim. Kambur bazen üşenirini temizlemezdi kalan saçları. Banyo yapana kadar kaşınrıdık hep böyle olunca. Kahwede babam ve arkadaşıyla gazoz içerken de kaşındı durduk. Bir an önce kalkmak istiyorduk ama lunaparka gitmek için çok hevesli olduğumuzu da belli etmek istemiyorduk. Uygun bir süre bekledikten sonra babamların yanından ayrıldı ve koşar adım lunaparka gittik. Yol boyu onu taklit edip, bildiğimiz tüm küfürleri peltek peltek sırıldık Kambur'a.

Çarpışan otolara bindiğimiz desürückükoltuğuna abim oturdu, çok güzel sürüyordu arabayı. Birkaç kez daha bindik, abimi takıldeden kırkrahareketleresonuncusunda ben sürdürüm. Atlı karınca çocuk işiydi, yüzüne bile bakmadık. Balerine koştuk sonra, orada başımız iyice döndükten sonra uşan salıncağa geçtik. Arka arkaya oturduk, salıncakları arası iyice açılmıştı. Bir çocuk daha fazla dayanamayıp kustu. Abim benim de midemini bulandığı anlayınca, ikinci tur yapmadan indik.

Havanın karamasına az kalmıştı, eve dönme vaktimiz geliyor du. Açıncı seyyardan bir şeyler alıp kenarda yedik. Etrafı izledik bir süre, lunapark kalabalklaşmaya başlamıştı. Eve gitmeden önce son kez dönme dolaba binmeye karar verdik.

"Dur bir dakika!" dedi abim. Baktığı yere kafamı çevirdiğimde aşık olduğu kızı gördüm, bir üst sınıftan Pınar, yanında kaymakamın oğlu vardı. "Boşver lan, kız milleti işte" deyince abim ters ters baktı. "Lan" dediğim için mi öyle baktı yoksa kız laf söylediğim için mi, anlayamadım

Dörme dolap kuyruğunda sıra bize gelsin diye beklerken ma-vi olana binmeye diledim. Pembe olan denk geldi. Başka

Filiz İrem Özbaş

zaman olsa buna binmeyeelim diye direttirdim ama sustum. Abimin hevesi kaçmıştı, ben heyecanla attım kendimi dönme dolabın içine. Neredeyse diğer taraftan düşecektim. Hava kararmak üzereydi. Lunaparktaki tüm ışıkları yakmışlardı. Ağır ağır yukarı çıkarken sallanıyorduk. Başımı paslı demire dayadım, uykum gelmişti.

Tepeye çıktığımızda dönme dolap aniden durdu. Işıklar söndü, müzik kesildi. Ne olduğunu anlayamadık. Aşağıdan bağırdılar, "Hareket etmeyin sakin, birazdan jeneratör devreye girer." Korktum, abime baktım, o da korkmuştu ama belli et-

memeye çalışıyordu. Sessizlik oldu. İlkim de suskunduk, ben yorguluktan abim üzüntüden. Bir şey duydum, başımın üstünden geçen birkuşun kanat çırışı. Ardı sıradır kuşlarda geçince, abim ilk kez konuştu. "Bak" dedi, eliyle uzakta bir yerleri gösterip "Bizim ev şurada, gördün mü?" Gördimde amma başımı salladım evet anlamında. Hafif rüzgar esiyordu, akşam olmuştu. Jeneratör çalışmada dönme dolap hareket etti. Abime baktım hayranlıkla, hâlâ evimizin olduğu tarafa baktı yordu. Avucunda küçük gemi dümenimiz vardı. İyi yürekli hayatımızın dellikanlık çağlığı, bir yaz akşam böyle başladı.

Kar

KAAN MURATYANIK

Eren Caner Polat

Sabah ezanı okunmaya başlandı mı, 1985 model mavi Vosvos'unun altından çıkar, uyuşuk uyuşuk en yakından olan çöp kutusuna doğru yürürem. Güneşin portakal lokmaların daha dökülmemiştir pencere'lere, biraz kulak kabartlığında patlayan uyku baloncukları, zır zır öten son moda alarm seslerini, bazen de sosyete olduğunu tüm Kadıköy'e ilan eden teyzenin yüksek sesle çaldığı Beethoven'i, Chopin'ı duyarım.

Bir de bana musallat olan tombul bir kedisi var ki sormayıñ, kadın her gün paket paket mama taşır da doyuramaz bu tülü torbasını. Adını da Çarliston koymuş sosyetik teye. Ne çarlistonu, bildiğin patates. Ne zaman oradan geçsem cama çiþip, kur yapar bana. Tabii pek yüz vermem.

Neyse, aşağı sokakta sabahın ilk demlerini efkârlıyla kuşatarınlardır tek tük. Sigaralarını içip, uzakları izlerler, her zaman uzakları... Esasen pek yakınlardadır deriler ama gözleri uzaklardayken daha mesut olurlar, bilirsınız. He aksamdan kalma karlı gözlerle, telefonla konuşan aşıklar da var tabii, fışır fışır. Sevgililerine beni anlatıp dururlar, eminim maymun gibi anlatıyorlardır. "Ay burada bir kedi var, çok şirin." Duymamazlıkta gelirim, bilirim ki konuşacakları konu bitmiştir, bana sanyorlardır. Canlan saj olsun, ara sıra camdan yiyecek bir şeyle de atsalar hiç fena olmaz yanı.

Çöp kutusunun olduğu sokak, camiye çıkar. Üç beş yaşlı amca, sabah namazlarını eda edip, tekrar uykularna yollarırken, öylesine bir bakarlar yüzüme. Ben de pek aldrış etmem. "Allahkabuletsinağabeyler" diyemeyeceğime göre...

Biz kedileri pisbozgaz olarak tanırılar, admız çıkmış bir kere. İnsanlar, nerede çöp kutusu görseler, orada mutlaka kediler var diye veryansın ederler de hiç düşünmezler, elde yok avuçta yok, sokak kedisişim bir kere, Çarliston şıkkosu gibi kapağı atmadi ki zengin bir eve. Biz de isterdi sıcak kahve riferi peteğinin üstünde tüneyip, camdan dışansını izlemeyi, amma gel gör ki vaziyetimiz bu. Olsun, her işte bir hayır var demeyi de biliriz.

Hem söyle bir şey de var ki, dünya garip bir dünya, bazı arkadaşlarımlar ziyaretime gelirler uzaklardan. Anlattıklarına göre öyleylerlervarmışki, kediler çop kutularını insanlarla paylaşırlarmış. Aslında biz kedilerin çöp karıştırdığımızdan rahatsız olacağın yerde, insanları çöp karıştırmalarından rahatsız olısalar negüzel olur.

Çöp kutusunun arkasındaki apartmanda bir de köpek oturur. Adı Haydut; başının belası. Her sabah ben kahvaltımi bitirene kadar havlayıp, burnundan getirir. Yedigidimden de bir şey anlamam onun yüzünden. Geçerlerde parkta karşılaştık bu-

nunla, karşısına çıkıp "Derdin ne yawrum, sorunlu musun her sabah her sabah bağınp duruyorsun?" diyecektim de malum sıkletimiz farklı, maazellah kafası bozulur mozulur veterinerine düşmeyeşim.

Her sabah yakındaki çöp kutusunun menüsüne bakarım, ne var ne yok diye. Menüyü beğenmeysem bir alt sokaktaki çöplere giderim. Ekseriya, önlérde pahalı arabaların olduğu apartmanların çöplerini tercih ederim. Veyayenievlenmiş çiftlerin pencere diplerini. Cıcım aylan oldu için gereğinden fazla aburcubur, çikolata, envaiçeştiyiyecek alıpyansını bitirmeden çöpe atarlar, bana da ziyafetin kapısı açılır.

O gün yine menüyü beğenmeyip sahile inen yokuşun başındaki çöp kutusuna gittim. Ton balığı, tavuklu sandviç, tarihi geçmiş kedi marmalan... Zenginlerin çöpleri de başka oluyor canım.

Hemen davranışmadım yereme, her ne kadar sokak kedisi de olsak, yemek adabını bilirim. Büyük dedem Osmanlı zamanında bir paşanın köşkünde ikamet etderdi. Paşa ölünce, dedem de sokakta bulmuş kendisini. Ezelden sokak kedisi değiliz anlayacağınız, görmüş geçirmişliğimiz var. Babam övünüp durdu büyük dedem. Ama onun da ömrü bu şoklarda geçti. Hem anne tarafından Ankara kedileri ile de akrabalığım var. Annem Ankara'da yaşıyormuş, memur bir ailenin yanında. Bu alle Kadıköy'de tanıklarını ziyarete gelmişler bir gün, Annem orada görmüş babamı, hemen aşık olmuş, aylardan mart! Babam da alıp kaçırmış. Soruların çok pişman olmuş tabii lakin iş iştan geçmişi.

Himm yemek adabı diydorum, evvela süt kutularının diplerini güzelce ağızından geçirdim, ardından kedi maması; çikolatalı olanından, en sonunda da ton balığı. Ton balığı Can diye hormonlu bir genç yer en çok, bilirim; şu kırmızı apartmanda oturur. Bu iki yıldır karşı sokaktaki eczane'de çalışan kızın peşinden koşupdurdu, benşahidim ağlayıpsızıtlamalarına; her gün eczane'ye gidip fitil de dähil olmak üzere aklına gelen bütün ilaçları alıyordu kizi görmek için, boş gitmesin diye de kullanıyordu herhalde bir kışımı, neyse sonunda kiz kabul etti bunulá sevgili olmayı, bizim szümze yoğun Sevgililer Günü'nde hediye olarak kızın yakasına çeyrek altın takınca ayrıldılar, o geçti yanından şimdí, béri tanıdı ama yüz vermedi haspam. Neyse tam karnım doydu, söyle gölgelikte bir yerde mayışamı diydorum ki...

Onu gördüm. Boynunda eflatun renk kurdele, upuzun beyaz tüyleri ve kehrivar sansı gözleri...

Masallardan fırlamış gibiidi; ah o ne çalım, o nasıl bir kuyruk salayıstır. Çarliston da kedi bu da, öylemi?

Bu başka bir şey. Mitolojik bir hayvan gibi

Şurumu çöp kutusuna atıp şunu noksan olarak peşine takıldı. Kim demiş kediler parfüm sürmez diye. Ah bu ne koku...

Tüm balık kokularının boynu büküktü artık, bu kokudan sonra...

Ve tüm kediler manasızlaşıyordu gitgide.

Yanında, gözlerinde kocaman gözlükleri, kulaklarında aynı anda kulaklılığıyla sahibi... besbelli sabah gezintisine çıkmışlardı. Yürümeye devam ettim. Beni görüyordu, patileri işli işli parkyordu, gözümü aldı. Peşlerinden sahile indim. Kim demiş kedilerin kalbi olmaz diye, tüylerimin titreyisini görseñ, aynı anda calanın yüzlerde davul vardi sanki içimde. O an neler düşündüm, neler.

Desem ki ver patini bana, şöyle uzaklara gidelim. Belki sokaklarda beraber yataraz, çöplerden besleniriz ama seni çok severim, acaba ne der? Tam kafam bu düşüncelerle köpürükten, sahibi bir anda "Hızlı yürü Snow," dedi. Adı Snow'du, kar. Yazın ortasında başında kutup rüzgârları estiren kedinin adı başka ne olabilirdi ki. Ama ben, Snow değil, Kar diyeceğim ona. Onlar yokuşu bitirdiğim, ben Karla ilgili şiirler yazmaya başlamışım bile. Arkamda ritmi benim yürüyüşümle aynı olan ayak sesleri duydum, en başta ehemmiyet vermemiştüm lakin uzun süredir kulaklanmadı bu ses. Hafifçe döndüm arkama, bir delikanlı, Kar'ın sahibi olan kızla aynı yaşlarda. Belki ki o da aynı derde düşmüştü. Pek bir sevdim keratay. Süslü püslü zengin çocukların gibi giyinmemiştir, bana benziyordu biraz..

Hep beraber sahildeki yürüyüş yoluna vardık. Kar ve sahibi, başka bir delikanlive yanında kedisi... Kız çocuğa sanıldı. Kar da çocuğun kedisinin yanına gitti. Arkamdan gelen delikanlı sırtını duvara yaslad, göğsünü iki kez havayla doldurup geri püskürttü. Ben de ayınen katıldım yeni dostuma. Yanına sokuldum, gözlerinde hüznün en ihtiyacını tonları dönüyordu. Belki ki içimdeki kum saatı, ters yüz olmuştu. Hafifçe başımı okşadı. Eyvallah dedim içimden, o önde ben arkadaş yokuş geldiğim yere doğru yürüdük. Pek konuşmadık, o başka yola saptı, dönüp hafifçe gülmüştü. Güllüsünün gözeneklerinde çatırdayan binlerce hüzinle. Vosvos'unun altına geri dönüyordum ki, baktım Çarlistonyine pencerede. Hafifçe gerden kırı, gözlerimi kıstım. Baktım camı tırmalyor, zavallı. Sakın ol, dedim. Sahildeki çöp kutusuna bir daha gitmeyeceğim.

Demek ki

**Her vakit iki şey arasında bir çatınak oluşabilirdi
Bir boşluk
Ne kadar birleştirmek isteseniz de...**

**Kitap bir duvardır. Kendimi arkasına saklarım:
görmekten ve görülmekten uzağa.**

**Gece, bedeninden soyulmuş, boşalmış bir iç
gömleğiyydi. Herkesindi.**

**Onunla birlikte hiçbir şeyim ölmeli. İnsan
ölümünü kendi kendine ölüyor.**

ERBİL

SONTAG

UYAR

ÖZLÜ

Müsveddeler Yanmaz

NERMIN SARIBAŞ

"İzle beni, okur! Kim dedi sana, bu ölümlü dünyada bağılılık üzerine kurulu gerçek, sonsuz aşkyoktur diye!...İzle beni sevgili okur, yalnız beni! Böyle bir aşkı var olduğunu sana göstereceğim!" (s 333)

"Gerçek, her şeyden önce başının ağrısındır.Öyle ki, korkakça ölümündüsünüyorsun." (s 71)

Kendisini yazmaya ve üretmeye, adayan her yazar ardından bırakıldığı eserlerle anılmak ister. Sovyet edebiyatının onde gelen isimlerinden biri olan Mihail Bulgakov gidisişin ardından sayfalar dolusu bir eser bırakır. Yüzyılın kültür eseri: Usta ile Margarita

Pearl Jam ve Rolling Stones gibi müzik gruplarını etkileyen, tiyatro, sinema, opera ve baleye uyarlanan, dizisi çekilen, yaratıcı karakterlerle ilüstrasyon ve resim sanatçılara iham veren Mihail Bulgakov ile tanıştığımız fantastik edebiyata olan mesafemden dolayı maalesef geç oldu.

"Şiddetin karşısında duramayıp boyun eğmek zorunda kaldım;" (s 499)

Mihail Afanasyeviç Bulgakov, 1891'de Ukrayna'nın Kiev kentinde doğar. İlahiyatçı bir babanın en büyük oğludur. Tıp okur. 1921 yılında ilk karısı Tatjana ile birlikte Moskova'ya yerleşir. Meslektaşı Çehov gibi doktorluğu bırakarak kendisini yazarlığa adar. Eserlerinin başında Sovyet bürokrasisini eleştiretir, yönetimle birçok kez karşı karşıya gelir ve yazdıklar sansürlenir. 1930'luğundaysa tümüyle yasaklanır. Ancak, o, pes etmemeyip yazmaya devam eder:

"Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bili yazmayacaktım. Yazı yazmak da, bir hırstan başka ne id? Burada namuslu insanlar arasında sakin, ölüüm bekleyecektim; hirs, hiddet neme gerekti? Yapmadım. Koştum tütüncüye, kalem kağıt aldım. Oturdum. Ada'nın tenha yollannda gezerken canım sıklırsa küçük deşnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım." (Son Kuşlar, sf 61)

Sait Faik'in de dediği gibi yazmaya belki de deli olacaktı Mihail.

1929 yılının soğuk bir kiş gününde, Moskova'daki evinden çıkan genç ve yalnız bir adam Sadovaya caddesinde yürüken yalnızlığını, kendisine dayatılanları, bütün hayatına çöken

sessizliği düşünerek ilerler. İkinci eşi Lubya ile nerdedeyse açık sinirinde yaşayan bu yazarnın tüm oyunları ve eserleri yasaklanmışdır. Yok edilmeye çalışılan hayatının mucizesi ile o günde akşamında, 28 Şubat 1929'da karşılır. Kendisi gibi evli olan Elena Sergevnaya'ya görür görmezumutsuz bir aşıklattutulur.

"...seven kişi sevdiginin kaderini paylaşmak zorundadır."
(s 553)

Sovyet yönetimine "sürgün"e gönderilmesini talep eden mektuplar yazar ancak yollayamaz. Korkar. Bu sefer Bolşeviklerle yakın olan Gorki'ye yazar ve kendisine insani davranışlarla yurdışını gitmesine izin verilmesini ister. Mektupları cevapsız kalır. Moliere hakkında biyografik bir oyun yazar, tekrarvet edilir. Bu ruh hâliyle tüm eserlerinin el yazmalarını sobaya atar ve yakar. Elena'nın günlüklerine göre tarih 28 Mart 1930'dur yani Stalin'e açılışından ve sonsuz yalnızlığından bahsettiği ünlü mektubunu yazdiği gün. Tam üç hafta sonra 18 Nisan günü Stalin Bulgakov'u arar ve ona Moskova Sanat Tiyatrosu'nun kapılarını açar. Bu tarihten sonra yürütilen karalama kampanyaları aniden kesilir. Aslında Stalin'in entellektüellerle yaptığı kedi fare oyununun bir parçasıdır bu. Moskova Tiyatrosu'nda çalışırken gizlice Usta ile Margarita'yı yazmaya başlar.

Elena'nın kocası Silovski ile Bulgakov arasında karşılıklı silahlann çekiştiği bir sahne yaşanır ve 25 Şubat 1931 yılında bir daha görüşmemeye kararlanırlar. Ancak 1932'yiyle Eylül ayında yeniden karşılaşırlar. Elena, günlüklerinde tipki "Usta ile Margarita" eserinde olduğu gibi ikinci karşılaşmalarının öyküsünü yazmıştır. Elinde çiçeklerle aylarsonra ilk kez sokağa çıkmıştır. Oysa kocasına bir daha asla sokağa tek başına çıkmayacağına söz vermiştir. Sokakta Bulgakov'la karşılaşır. Elena'ya "sensiz yaşamıyorum" der. Elena "ben de" der. 4 Ekim 1932'de evlenirler.

Bu sırada birçok tiyatro oyunu yazar. 1936 yılında yazdığı Moliere, 300 provadan sonra seyirci önüne çıkar. Ancak Pravda gazetesindeki olumsuz yorumlar nedeniyle oyun programdan çıkarılır, ardından Ivan Vasilyeviç oyunu da aynı kaderi paylaşır. İstifa ederek Bolşoy'a geçer.

Tüm gücünü yazmaya verir, dokuz aylık bir çalışmanın sonunda da eserin admını koyar: Usta ile Margarita. Yazdıklarının 1938 yılında daktiyo çekmeye başlar ve "Her şeyi en

baştan tekrar düşündüm, her şey ama her şey şimdi çok açık" der. Yakınlarındakilere yazdıklarını okumaya başlar, deejilikler yapar. Usta'nın gidişatını belirleyecek o ünlü cümle, okumalar arasında Matta Levi'nin dudaklarından döküllür:

"İşigədeğil, yalnız rahat ve huzur hak kazandı." (s 526)

Hayatının son sekiz ayını romanını bitirme çabasıyla geçirir. Elena bu mücadeleyi günlüklerine şöyle yazar: **"ilk bölüm eklemeler yaptı ve romanı kendisine baştan okumamı istedİ. Berlioz'un cenazesi bölümünü okumaya başlamıştım ki, 'tamam... Bu kadar yeterli galiba dedi ve bir daha da tekrar okumamı istemedi."**

Bulgakov 1940 yılında 49 yaşındayken böbrek yetmezliğinden hayatını kaybeder. Yayılmasını için deli gibi çıraklısı Usta ile Margarita adlı dev yapımı ise olösünden tam 26 yıl sonra, Stalin'in baskıcı rejimisona erince, yine de sansürlenerek 80 sayfası eksikbasılır. Eser edebiyat çevresinde büyük bir ilgiyle karşılanır.

"Bazen iyilik, insanın hiç beklermediği bir anda, büyük bir sinsilikle, en ufak delillerden süzülmeyi becerir." (s 424)

Kitap olağanüstü bir kurguya birbirine bağlı iki aynı zaman öyküsünden oluşur. Bir yandan 20.yy'da Moskova'da yaşayan fantastik olaylar, biryandan İsa'nın idam edildiği günlerde Kudüs'te yaşananlar. Her iki dönemde tanıklık eden Şeytan aracılığıyla dönemler arasında çok başarılı bir geçiş yapılır. Eldeki baş kahraman, sınırsızgücü ve esprili olan Şeytan olunca okumaya doyulmayan bir eser çıkar ortaya.

Otuza yıllarda, Moskova'da iki yazar, bir bankta oturmuyor. İsa'nın gerçekten yaşayıp yaşamadığını tartışmaktadır. Yazarlardan biri Yazarlar Birliği Başkanı Berlioz, diğeri yeteneksiz bir şair olan Biezdomni'dir. İsa'nın hiç var olmadığı, insanın kendi hayatını kendisinin yönlendirdiği düşüncesini savunan tartışmaların esnasında, "Profesör Woland" kimliği ile Şeytan konuşmalanna katılır. İsa'nın idam karanlığındında orada olduğunu söyleyip tanıklık ettiği olayları anlatır. Woland geleceği okuma yeteneğine sahiptir. Yazarlardan birine öleceğini söyleyip, Bu konusmadan hermen sonra, Berlioz tramvay altında kalar ve kafası koparak ölüyor. Diğerine delireceğini söyleyip, Biezdomni ise Şeytanla karşılaşmasını ve Berlioz'un kafasının koptuğu olayın Şeytanla bağlantısını her yerde anlatırca delirdiği düşünülerek imarhaneye kapatılır.

Daha sonra bir yandan Şeytan Woland, yardımcıları Azazello,

Korovyev ve Kedi Behennot'un Moskova'da meydana getirdikleri fantastik olayları okurken, bir yandan da, şair Biezdomni'nin timarhanedeki yan oda komşusu olan "Usta" ve onun sevgilisi Margarita ile tanışmasıyla hikâye devam eder. Usta, İsa ve o dönemin Kudüs Valisi Pilatus'un hikâyесini konualan romanı ilgi görmeyince depresyon'a giren ve başansızlık hissi nedeniyle sevgilisi Margarita'yı terk eden bir yazardır. Margarita ise Usta'ya ağık, onu depresyondan çıkartıp tekrar kazanabilecek uğrına Şeytanla işbirliği yaparak ruhunu satabilecek kadar aşık ve fedakâr bir kadın. Bunu yaparak Usta'ya kötü davranışları ve onu zor durumda bırakan tüm ispiyoncu ve ikiyüzlü insanlardan intikam alır.

"Kötülük olmasa senin iyiliğin neye yarar, gölgeler silinsa yeryüzü neye benzerdi?" (s 526)

İyi ve kötüünün varlığının birbirleri sayesinde anlamlı olduğu vurgulanan romanda Şeytan fütursuzca tüm oyullarını kurbanlarına uygulayıp onların canını yakarken öte yandan da adaletin tecelli etmesi için hizmet eder. Şeytan, Tann'ının yeryüzündeki varlığının kantı ve onun ilahi adaletinintemsicisidir. Ädetta

"Şöyle sen kimsin?"

"Sonsuza dek kötülüğü isteyen ama sonsuza dek iyilik yapan bu gücün bir parçasıyım."

GOETHE, Faust (1. bölüm)

"En büyük ahlaki çokıntı, korkaklıktır."

Sezar'a karşı gelemediyorum Roma'nın Kudüs Valisi Pontius Pilatus ve Yazarlar Birliği'nin kendisi hakkında verdiği karallara karşı gelemediyen "Usta" ile korkaklıktı vurgulayan yazar, Stalin yönetiminin baskılardan karşı gelemediği için kendisini de korkak olarak niteler.

"Neyle ilgili bu roman?"

"Pontius Pilatus Üzerine."

"....Göstersenize şunu bana."

Veavucunuçıpelini uzattı.

"Ne yazık ki göstermem imkânsız," diye karşılık verdi Usta, **"Çünkü romanı sobada yaktım."**

"Özür dilerim, ama size inanamam," dedi Woland. **"Bu mümkür değil: Müsveddeler yanmaz."** (s 429)

Müsveddeler yarınzähl Bulgakov'un hayatıyla ilgili bilgi sahibi oluduktan sonra daha bir anlam kazanıyor. Usta adlı karakter, yazdığı müsveddeleri Sovyet otoritesinden saklamak ve kitabın kendisi üzerinde yarattığı etkiye yok etmek için yakar. Eserin icerleyen bölümlerinde Woland karakteri Usta'ya "Müsveddelerin yanmadığını bilmiyor muydu?" dierek kitabı geri verir. Bulgakov, gerçek hayatımda da baskılardan bunalıdırdı eserin ilk kopyasının sobaya atarak yakar. Ancak "Müsveddeler Yanmaz" sözünü haklı çıkarmasına dünya edebiyatına bir başyapıt kazandırır.

"En önemli sözlerim günlandı, dedi tutuklu. -Bir kere, her iktidarıñ insanıar üzerinde baskı yaptığıñ belirttim, bir gün ne Caesarlann ne başkalarının iktidarıñ kalır, dedim. İnsanoğu gerçegin ve adaletin egemen olduğu bir düzene kavuşur; o zaman hiçbir iktidarıñ gereği kalmaz.-" (s 78)

Şeytanın yardımcılarının kendilerini yazar olarak tanıtip Yazarlar Birliği lokaline girmeye çalışıkları bölümde kapıdadı görevli kız, onlara israrla kimliklerini sorar. Orların verdiği cevap İlginçtir:

"Söyleyin bana: Dostoyevski'nin yazar olduğunu inandırmak için kendisinden kimlik kartı mı istememiz gerekiyor? Hiçbir kimlik kartı gerekmeksizin rastgele bir eserinden beş yaprak alın, karşınızdaki adamın yazar olduğunu hemen anılsınız." (s 516)

Yazar olma daha doğrusu var olma savaşı veren bir adamın dramatik öyküsüdür bu. 100 yıl önce Sovyet Rusya'sında. Anısına saygıyla...

"Ölümyokturu.. Hayatın safırmalığını göreceğiz... İnsanlık güneşe saydam bir billurun ardından bakacak..." (s 483)

"...uyku sana güç verecek, bilgilere düşünmeye koyalacaksın. Ben de yanından uzaklaştırmayı biceremezsın. Sen uyurken biri bekleyecek başında ve işte o, ben olacağım." (s 557)

Sonsuz Bir Sessizlik

ATILAY AŞKAROĞLU

Uzun bir gecenin ardı gibiydi. Ama saat ölen. Gün batımını bekliyorduk, tüm yalnızlrigibi. Anlatacak şeylerimiz vardı. Hem o an ağlasak, bunu güneş parlaklığıyla gizleyemezdik. Ağaçyapraklarını ihtiyacımız vardı gizlenmek için veya geceye

Vakti geldiğinde kaç kadeh içtiğimizi hesaplayacaktık, susmak için. Konudan kaçmak, yapabildiğimiz en güzel şeydi.

Bardaki bilgeye sormuşlar, "İnsanlara anlatığınız en güzel şey nedir?" diye. O da "Yalnız oldukları" demiş.

Enyakin arkadaşım 4 yaşındabir sokakköpeği. Cinsini söylemedi. Bilmeme de gerek yoktu. Yağmurlu bir yaz sonu akşam tariştık onuna. Öyle bir yaklaştı ki yanına, ilk defa görüşmüyorduk. Zaten birbirimiziyillardır tanıyor gibiydi. Öylece geldi oturdu yanına. Bir bıram daha olsa, ağaçaktım Eldekini paylaştık

Ağır bir geceden bahsettim ona. Tahta, eskmiş bir masası olan. Semt içerisindeki tüm yalnızların uğradığı bir masa gibiydi, herke sinçiziğini taşıyan. Kimi köşelerinde bitmiş aşkların kazılarını barındırıyordu.

O ağır gecedesonsuz bir sessizliği bozarak girmişti lafa; "Öyle bir sevda ki bu, sadece terk etmek üzerine kurulu... Bu sevda, bir bitki yetiştirmek gibi. Sendensu alıyon, ona ekliyorum. Benden biraz güneşgökliyorum. Ancak öyle bir noktaya geldikki, sen, bana toprak vermeye başladın. O kadar çok toprak doldurdum ki saksıya, bitkimiz görürmeyecek hälegeldi. Şimdi, banaverdiğim toprakları elimde tutuyorum. Bitkiyi öldürmemek için. Ama ben, toprağa gömülüyorum."

Kaç güneş battı o gecede bilmiyorum. Ama bir daha hiç sabaholmayacak gibiydi.

Bir söz, kaç güneş batırır, o zaman öğrendim.

Hakikatin Maceraları

ESRAKENAN

İnsan pencereden bakmalı ama dışan değil, dışandan kendine..

Hiç kendimize "ben kimim?" diye sorduk mu? Bu soruyu sorduğumuzda muhtemelen ailedeki konumumuza, siyasi görüşümüze, savandığumuzdını inancımıza,toplumdaki statüümüze, çeşitli mesleklerimize ya da kim bilir belki de hayallerimize göre kim olduğumuzu tanımlamaya kalkışacağız

- Kimim ben?
- Kim olduğum bana öörtüldü.Ben Ece'yim.
- Ece kim peki? Ben aslında kimim? Ben neyim?
- "Ece bir insan"

Arkadaşını seçebilirsin, nerede oturmak istedigini seçebilirsin. Ama kendini seçemezsin. Bu dünyaya gelmek istemiyorum diyerek doğmuş olmamayı seçemezsin. İnsan olmak senin fikrin değildir.

- İnsan nedir?
- İnsan bu dünyadayaşayan diğercanlı varlıklardan biridir.

Fakat varoluşunu sorgulayan ve anıtları dardırmaya çalışan yegâne varlıklı. Bir pandayı ele alalım mesela; o da bu dünyada yaşıyor fakat bunun farkında değil.

- İnsanın bu dünyada bulunması ve bu dünyasının güvenini yaşıyor olması şaşırtıcı değil midir?

Şimdi yaşıyorum ama bir gün öleceğim. "Ölüm" fikri ile yüzleştiğimizde hemen ardından sorular gelmezmi akılımıza:

- Ölümden sonra hayat var mıdır? (Bir pandanın bundan da haberi yoktur.)
- Yaşamın birandası bulması düşündürücü değilmidir?

Madalyonun iki farklı yüzü var olmak ve ölümle yok olmak.

Var olan her şeyin bir başlangıcı olmalı fikrine alışmadık mı? O zaman evrende bir zamanlar başkabır şey tarafından meydana getirilmiş olabilir.

- Peki dünya nasıl meydana geldi?
- Dünyaher zamanvardı.

Evet, bu cevap olabilir. Fakat o zaman soru gereksizolmaz mı? Bir şey her zaman var olmuş olabilir mi?

Dünyayı Tanrı'nın yarattığı öğretildi

Meydana getiren bir şeyle başka bir şey tarafından meydana getirilmiş olabilir. Bu böylece devam edebilirdi. Bu mümkün müdür? Dünyanın her zaman var olduğunu düşünmek kadar olanaksızdır.

- O hâlde Tanrı'nın kendisi nasıl meydana geldi?

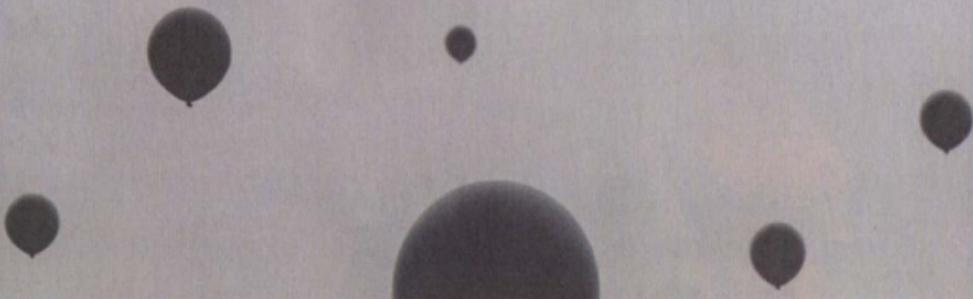
Bir yaratmasılısısı söz konusuise doğalıkla Tanrı'yı kim yarattı sorusunu sorabiliyoruz.

Bu türden sorular günlük hayatımızda düşündüğümüz fakat büyük çoğunluğumuzun çok fazla üzerinde durmadığı sorulardır. Çünkü yaş büyütükçe hatırlatılmamış yetisinin artması gerektiği yerde azalışı söz konusudur. Bilinçlenmeye yeni başlayan bir bebekdüşünelim; etrafındaki nesneleri yeni tanımağa başlayan bir bebek. Hayret etme yetisi ne kadar yüksektir. Annesine olağan bir çok şeysi şaşırır. Çünkü olanları anlamlandıramaz. Oysa anneolaranın belli bir tenele dayandırılmış ve üzerinde düşünmemi bırakmıştır. İyi bir filozof olabilmek için gereken en önemli şeylerden biri de 'hayret etme yetisi'dir. Hayret etme yetimizi kaybettigimizde her şey bize olağan ve sıradan gelir. Bu yüzden de onların kökenlerine inmeye çalışmıyoruz. Olduklangıbı kabulederiz. Yeni bir şeyle karşılaşlığımızda en fazla "Bu nedir?" diyesor, ismini ve işlevini öğreniriz. Nasıl meydana geldiğini, neden var olduğunu, kim tarafından meydana getirildiğini? ... Merak etmeyiz. Hayret etme yetisini kaybetmemiş insanlar olarak, yeni bir soru soralım:

- Felsefe nedir?

Yunanca Phileo sözcüğü; sevmek, ardından gitmek anıtlarına gelmektedir. Sophia sözcüğü ise bilgi, bilgelik anıtlarına gelir. Bu iki sözcüğün birleşiminden oluşan felsefe, sözük anıtlarıyla, bilgelik sevgisi ya da bilgi sevgisidir. Bilgiye ve bilgelige önem vermek ve hatta en değerli şey olarak görmektr.

Felsefe denilince bütünüyle yenibir düşünme tarzı anlıyoruz. Butarz M.Ö 6.yy'da Yunanistan'da ortaya çıktı. Felsefededen önce insanların sorularına答ınlar cevap verirdi. Bu dini açıklamalar nesiley mitholerolarak aktanlıdı. İnsanlar kavrayamadıkları bazı şeyleri mitler ile açıklama yoluna gittiler.

Örneğin; bir mitsel öyküye göre yağmurun yağması; Zeus'un kızıptükürmesi sonucunda ortaya çıktıği ile açıklanır. Felsefe etkinliği yapan insanın sanya yağmurun yağışında başka bir neden arar. Bu duruma mantıklı bir açıklama getirmeye çalışır.

Tann'ı göremiyordular ve onu gördükleri en yetkin varlığa benzettiler. Homeros ve Hesiodos Tann'ı neredeyse insanla aynı özelliliklereship olarak betimlediler. Bir Antik Yunan filozofu olan Ksenofanes: "İnsanlardan kendi kenderine bakarak yarattı. Ölümlüler, tannıların da kendileri gibi doğduklarına, benzer gisileri, sesleri ve biçimleri olduğunu inandılar. Siyahların tannıları siyah ve basık burunu, Trakyallarının isemini gözlüvesan saçtı. Eğer köküler, atlar ve aslanlar daresine yapabilselerdi, atalarat, öküzlörük benzeri tann resimleri çizervesi kendilerine benzenen biçimlerde heykeller yaparlardı." mitsel öyküler bu şekilde eleştirmektedir.

- Felsefenin Antik Yunan Dünyası'nda vücut bulması bir tesadüfmüdür?

Tabii ki hayır... Antik Yunan'dan önce Misir, Mezopotamya, Hint, Çin ve Türklerde önemli düşüncə sistemleri vardır. Fakat buduçluncelerin yapılanndadını ve mistik gökeler yeraldığı için felsefedüzyeyine erişmemiştirlerdir.

Antik Yunan filozofları mitsel düşünce tarzının ötesine geçtiler. Mitsel öykülerden etkilenmeden aklave mantığdayalı sorular sormaya başladılar. Çünkü bunu yapabilecek elverisi ortamı sahiplerdi. Refah seviyesiyükselti ve bu durumda insanlar felsefeye ayıracak boş vakit bulabiliyorlardı. Coğrafi konumundan dolayı kültürde zenginliği sahiplerdi. Fakat en önemli sebep özgür düşünce ve hoşgörü ortamının olmasıdır. İşte bu elverisi ortam Thales, Anaximenes, Anaximandros gibi düşünürlerin ortaya çıkmasına olanak sağladı.

İlk Yunan filozoflarından genellikle doğa filozofları olarak söz edilir. Çünkü bu filozoflar öncelikle doğa ve doğanın işleyişi ile ilgilenmişlerdir. Fakat bu sadece doğa ile ilgili sorular

sordukları anlamına gelmez. İnsan ve insani olaylarda sorulandı. Sadece doğaya ilişkisiz orular onları için daha on plandaydı.

- Her şeyin yapı taşı olan bir ilk madde var mıdır?
- Su, şarabın oluşturabilir mi?
- Toprak ve su nasıl canlı bir balık haline getirebilir?

Günümüzde her şeyin bir zamanlar yokluktan ortaya çıktıığı düşünücsesi hâlihâkimdir. Tanrı'nın bile nasıl ortaya çıktıktı düşünmeyiz. Onu her şeyin başlatıcı kabul ederve varolan herşeyin onun yaratıcısına inanız. Doğa filozofları bununla ilgilenmediler onları süveyabu nedenle her şeyin herzaman var olmuş olsası gerektiğini hareket ediyorlardır. Onların mesesi her şeyin nasıl olup da hiçtenetki değil, nasıl olup da bir canlıın başka bir canlıya dönüşebildiği olmuştur. Doğaada meydana gelen değişikliklerin farkındaydalar. Ama bu değişiklikler nasıl olabiliyor? Antik Yunanlılar bunu bir ilk maddeye dayandırdılar. Thales bu ilk maddenin su, Anaximenes hava, Anaximandros ise "belirsiz bir ilk madde" olduğunu söylediler. Her şeyin ondan gelipona dönüğü bir ilk madde. Aşağıda bu filozoflar doğaada medyana gelen değişiklikleri merak ediyorlardı ve bize anlatıyor. Doğaada gelendegi değişikliklerimizsel öküzlerebaşvurmadan önce ilk makamda istediler. Her zaman geçerli olacak bazı doğa yasaları bulmak istediler. Doğalsüreçleri bizzat doğayı gözlemleyerek açıklamaya çalışılar. Bu şekilde felsefe dîne bağlı olmaktan kurtuldu. İşte bu yüzden doğa filozofları bilimsel düzünde yönünde ilkadımları atmışlardır.

Felsefenin ortaya çıkma ve gelişmesi sürecinde birçok kırılma noktaları olmuştur. Biz bu yazımızda insanların kendisini tanımağa başlamasından Antik Yunan'da felsefenin doğusuna kadar olan süreci ele alındı. İlk Çağ filozoflarının düşüncə yapısına ve felsefe yapma biçimlerine de geldik. Önümüzdeki yazında Sokrates ve sonrasında ne gibi kırılma noktaları olduğunu ve hangi yöne doğru evrildiğini vermeye çalışacağız.

**Gözyaşlarıyla ıslanmış yüzüne şefkatle baktı.
Sonra hızla eğilerek ayaklarını öptü.
Genç kız sapsarı kesildi. İslak gözlerini
Raskolnikov'a diktı. Bütün vücudunu bir
titreme nöbeti sardı.**

**Elleriyle onu uzaklastırmaya çalışırken;
-Ne yapıyorsunuz? Yalvarırım kendinize gelin
efendim! Bu yaptığınız delilik! Hemde
benim gibi bir kızın... diye kekeledi.**

**Raskolnikov ayağa kalktı. Pencereye doğru
yürüdü. Gölgesi Sonya'nın üzerine düştüğü
sırade geri döndü:**

**-Ben senin önünde yere kapanmadım! dedi.
"Çektiği acılara rağmen, inancını yitirmeyen
tüm insanların önünde eğildim...!"**

Güzel Şeyler De Olur

CANSU ÇİNDORUK

Sen,

Günümüz sabahı, gecemin yıldızı...

Bir hayatta başı,

Bir diğerinin sonu.

Ağustos'un on dokuzuydu.

"Dinozolların yanındabuluşalım."

dermişti fakat bilmiyordu ki, dinozordiye bir şey yoktu.

Buraya gelene kadarkendimihepolur olmaz hayaller kurarken yakalamıştım.

Yineboş heveslere kapılıpziyan olacağımadaır uçsuz bucaksızır endişebeni kermiryordu. Oysa, iyi ya da kötü, hayatımızdaki her yeni sayfaya böyle bir panik havası içerisinde başlıyorduk.

Onuna ilk buluşmamızdı ve benetrafta bir dinozoranyordum. Başta kulşa çokgarip gelmesinerağımın şuan gerçekte birdinozor görebilmek için etrafına bakınıyordum. "Nesli tükenmiş bir hayvanıkım kaybetmişti deben bulacaktım?" derken o gelip beri bulmuştı. İleride bir kahve içmemi teklif ederken, diğer erkekler gibi olmadığını farketmiş olmaliyim, gerçekten nesli tükenmiş bir "sey" ile karşılaşlığımı hissetmiştim. Bu sefer pekşanslılığı görünüyordum.

Burayagelirken nasıldavranımm gereğiğini defalarca sorgulamış, konuşturacakkonuların listesini çıkartmışım fakat işler her zaman dışarıdan göründüğü gibi gitmiyordu. Herkesin etrafından bülbülliken ben, şimdidueymişoturuyordum. Bülbüldün susmasının sim da duttan değildir ya aslındαιşte... Bazı insanlarbu hikâyeyi yanlış biliyor. Meğer bülbüldut yediğinden değil de, dut zamanı geldiğinde eşinibulduğundan

Filiz İrem Özbaş

susuyormuş. Demek bülbüller de benim gibi bir ikenki olmanın verdiği bir sevinçlesessizliğe boğuluyordu. Bir gün başımagelmesinden en çok korktuğum şeyisesanskağırağır uzaklardan yaklaşıyordu. Evet, yillardır ilk kez bir adamingözlerine bakarken heyecanlanıyorum.

Bir adamla aynıldığıde konuşabiliyordum. Bir adamın yanında heyecandan kalbim dururkenkendimi sonsuz bir güvenin içindeki hissedebiliyordum. Bu aşkeğdele neydi? Kalbim sanki dudaklarını arasındaflırlayıp ikimizin ortasına düşecekmiş gibi geliyordu. O kalbi bu saatten sonrayerinde tutamayacağımı çok iyi biliyordum. Hem madem dinozolar davardı, neden damdan döşeresine aşk olmasındır? Demek bazı şeylerin neslihiç tükermeyebiliyordu.

Gerçekten, biz var oldukça sevecek ve hep bir başıyla bütün olmaya çalışacaktık. Bunu kabul etmek zorundaydık. İnsanoğlu sevmeye

sevilmekten daha muhtaçı. Bu nasıl bir duyguydu böyle? İnsan göğüsünün ortasına elleriyle bir boğuluk açıp sevdığını ölüme kadar odaşaklamak istiyordu. Aşk, her ne yaşınsa yaşansın, böyle olağanüstü bir duyguydu. Bu sefer iyi kalpli bir adamda rastladıysam bu iş tadından yermeyecekti ancak henüz neler yaşanacağına dair hîbir şey düşünümemiyordum. Tek bildiğim, içimden susturulmayaçağım seslerinyükseldiği idi. Artık bu yolda yürütülmekten ve şimdi onunayı başında beklediği bir dinozor heykeli bulmaktan başkahâbirşim yoktu.

Hem çocuklar gibi şen şakrak konuşuyor, "Gelbu hikâyeyi bir kezde benden dinle." diyoru.

Beninesli tükenmiş şeylerin varlığına inandıryordu,
Aşkgibi...
Dinozorlar gibi...

SELCAN AYDIN

Hale Demirci

Sarıldık,

Sanki banadaha önceo kadarsıki sanılmamıştı
İnsan vazgeçmek zorunda kalınca, kendine hep bir bahane
bulabiliyorasnılsa... En güzel kendimizi kandırıyoruzsunız.

O gün, gözleri bir başkayeqıldı
Başka bakıyordu. Yillardır balmadığıkadar...

O gün elleri bir başkaglızeldi.

Sevmekten hiç vazgeçmemiştüm ama sıcaklığını en son ne
zaman hissettiğini anımsayamadım durunca... Gözlerim
doldu. Kursağimdaki heveslerim selam dardu.

O gün ipi boynuma geçirdim
Çarem yoktu. Önüm puslu. Kalbim yorgun. Kafam torba.

Aynılıkve intiharönceki hayatlarında kardeşi belkide.

Nasıl oluyor bilmiyorum ama deli cesareti geliyor insana.
Kendini evin kögesinde "belki bir gün lazım olur" diye
fazladan alınan sandalye gibi hissettiğin an, ölüme sebebiyet
vermemek için çöpe atılan besteleri anlıyorsun bir anda. 3.
sandalyeoılmak zordu hayatı. Mutluluk kiki kişiliği sonucu.

Öğrendim ki katlanmak zehirmiş,
Anladım ki sevmek çare değilmiş.
İlyleştirmek için sanırken, kendini hasta ediyormuşsun

Uzun zamandıryaptığı gibi;
giderken sansılmadı bu sefer de.
Şaşırdım mı bilmem
Çit sesi duyuldu sağlam kalan son yerinden.

Damarlarından arabesk şarkılar akyor...
Kafa radyomda hep aynı eko, tek bir soru: Neden?

SALİH KIRLI

Nigar, Çamaşırıkyıldızı bahçede. Elleri kırkırmızıydı. Dörtta-ne abisi vardı. Dördü de kasap. Kan yıkıyordu gömleklerden. "Usandım gari." "Hizmetçi tutsunlar." "Kör olma ya sıcağı!" Her heceyi her bir çitlermede söylüyordu dişlerini sıkarak

Salih, Çinann altında tüten içiyordu. Koruk suyu ısmarladı kahveciye. Gelişine vurarak yaşıyordu. Gündüzleri bağı gider yemeyeyle. Geceleri meyhaneerde şarkı söyleyordu. Bazen de güne de tek sefer olan vapura kasa taşış şarap parasına. En yakın arkadaşı Niko. Yakın arkadaşı ama Niko'nun dul abası ile görüşüğünü söyleyemedi daha. "Salih! Yemeğe gel. Çiçek dolması yaptı ablam." "Yok be Niko. Sen ye. Afiyet olsun."

Muşaşa yanyor. Nigar yüzünü ekşiterek önceodon attı. Sonra kazanı koydu müşaşanının üstüne. Yemeğin pişerken çamaşır yıkamaya devam edecekti. Bahçe kapısı açıldı. Müka fat'ı gelen. En büyük abisinin kansı. Pazardan geliyordu. "Naptın?" "Hoş geldin abla. Yemeği vurdum." "Tamam ben biraz Makbule'ye giticeğim." Nigar ellerini övüştürdü. Yengesi görünsün diye. Belki bir makina alındı. Görmedi.

"Leni! İmam! Neri gidiyon?" "Ezan geldi." "Müezzinlik yapayım mı?" "Hadi gel. Ama yolda talim yapınırım." Salih'in sesini bütün ada biliirdi tabii. İmam reddetmedi bu yüzden. Dün gece Kosta'da şarkı söyleyip kadehlere. Şimdi abdest alıp minareye çıkacaktı. Dar merdivenlerden geçti. Dar merdivenlerden geçti. "Yettirebilir miyim acaba nefesimi? Adam sende. Ufakıkada." diye söylendi. Çift şerefeli. Yok minare değil. Hayat. Birazdan çıplak sesle ezan okuyacağım şerefe ve se aksam ona kalkan kadehlerin haykırılan şerefeye. Çıktı sonunda. Dövizebaktı. Nefesini topladı. Saatine baktı ve başladı.

Kapı yine açıldı. Dudu'ydu gelen. Teyzesinin kızı. "Napıyon Nigar Abla?" Nigar Dudu'ya bakıyordu. Dalmıştı gözleri. Sol elini aşağı yukarı salladı. "Sus, otur!" dermiş gibi. Elindeki sabunu çamaşır kazanı attı. Ağızı açık, kaşları çatık Dudu'ya bakıyordu. "Abla noldu? Bir şey mi var yüzümde?" "Kim bu ezanı okuyan?" "İmamdır abla, kim olacak?" "Çabuk camiye git. İmam değil bu. Git, öğren." Nigar sesi hayran olmuştu. Kimdi acaba? Sigara yaktı. Elleri titriyordu. Heyecandan mıydı, yakalanma korkusundan mıydı? Öksürdü. İki firt çekip attı sigarayı.

Salih ezanı okumuştu. Miezzinlige namazda devam ediyordu. "A ferin leni! Akşama Kosta'ya da gel." Salih! Oğlum minaredede seni görünce koşturup namaza geldim." Salih güllererek parmağı-

ni dudaklanagötürdü. Sus işaretini yaptı. Pencerede bir kafa belirdi. Bir kız çocuğu iki elini çamaşır dayamış içeri bakıyordu. Tevfik Amca kovaladı kızı. Çıkışta aynı kızı Kocakoyun Hasan'la konuşurken gördü Salih. Sonra iskeleye doğru yürüdü.

Dudu gelmiyordu. Nigar ikide bir bahçe kapısından dışarı bakiyordu. Asmadan yaprak kopan parçalar ayrıyordu. Maşın-gayabaktı. Sönecek gibiydi. Kolonya döktü. Çalıcıırıptı içine. Kapının kapandığını duyuncu müşaşanın kapağını eliyle kapatıp koştı. Yanan eli deşildi işte. "Hayriye'nin abisi, Salih." Bir şey dermedi Nigar. Oturdu yine çamaşının başına. Sıktı küçük abisi Ziya'nın gömleğini. Kalktı. Astı. "Şöyledi bu gece beni kaçırsın."

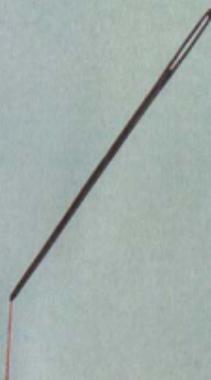
"Oğlum delirdin mi sen? Cemal keser seni salhanede." dedi Niko. "Hem lodos var bu gece. Nasıl geçiceksin karşıya?" dedi Miço Niyaçı. "Adanın etrafında gezsek sandalla sabaha kadar?" "Olmaz oğlum yakalanırsın." "Hem sen bu kızı tanıyor musun?" "Taniyorum oğlum. İnci gibi kız." "Nereden çıktı şimdidi evlenmek?" "Benim de bir çiçeğim olsun be oğlum. Beslerim, koklamam."

Haber gelmişti. Mahmure'nin Çeşmesi'ne su doldurmaya gitkacaktı Nigar. Oradaki eşege binecekti. Salih sokağın sonundaki iğde ağacının altında onu kolluyor olacaktı. Şimdi Mustafa'yı yemek koyuyordu. Birazdan Dudu gelecekti. Yanına eşya almayacaktı. "Fırtınavar dışında, ne suyu? Ben doldurduğum sabah." "Yok, yok. Hiç su kalmadı abi. Dudu olmasa gitmem zaten. Hem yalnız gitmesin kız."

Ziya merdivenlerden aşağı indi. Mustafa, Cemal ve Sadık konuşuyorlardı salonda. Muftaşa girdi. Ceviz aldı sepetteen. Salona geçti. "Nigar yattı mı Ziya?" "Yoo. Odasında yok." "Su doldurmaya gitmişti. Gelmedi mi?"

"Hani Salih gelmedi mu Kosta'ya? Neri gidiyonuz bu havada eşekle?" "Ayazma'ya gidiyoruz Recep Abi. Ahtapot yapçazı Koçero'da." "İyi bakalım, selam söyle." "Gelsene sen de." "Yok be oğlum. Buradan Ayazma bulunur mu bu havada? Sen genesin."

"Ziya sen çayırda git. Mustafa sen de iskeleye bak. Tekneleri sor. Kim çıktı? Hangi tekne çıktı? Sadık sen Ayazma'ya git. Ben burada soruşturup Tuzbumu'na doğru bakıcam."

"Ben gördüm bir kızla bir oğlan. Eşek üstünde. Çayır'a doğru gidiyorlardı." "Kimi oğlan gördün mü?" "Bilermedim kimdi. Karanlıkta zaten. Hızlı hızlı gidiyorlardı."

Cemal de Çayır'ın yolunu tuttu. Ziya'ya yetişecekti. Arabayla gidemezdi. Ses duyulurdu. Yürüyüp iz süreceklerdi. Eşek mutlaka tuvaletini yapacaktı.

Sadık aramaktan vazgeçmişti. Seviniyordu da bir yandan. Boşverdi. İşkeleye dönlüp Mustafa'yı da durduracaktı. Oğlan olmuştu artık. İyi biri olsa bari diye düşündü. Yalandan yere yürüdü. Artık yapacak bir şey yoktu.

"Abi gel gel. Burada var iz! Polente'ye doğru gitmişler." Adımlarını hızlandırdılar. Bir saatten fazla sürerdi bu yol yürüyerek. Ama yorgunluk hissetmiyorlardı. Ziya endişeliydi. Cemal sinirli. Ziya, Nigar'ın başına bir iş geleceğinden korkuyordu. Cemal bu hainliğineşil yapardıydövünüyordu.

Çamurdaki toynak izleri ve dişkilar onları ormana kadar getirdi. Ziya ağaçlarının arasına baktıktan korkuyordu. Rüzgarın sarsısan dalları ağaçları, sekiz koluyaonu yakalamayaçalışan devlere benziyordu.

Polente Feneri'ne kadar geldiler. Eşek çiftlere bağlıydı. Ziya, fenerde doğru bakıyordu. Cemal arkasındaydı. Rüzgar onu savurup uçurumdan atacak diye eğilerek yürümeye başladı. Cemal emekliyordu. "Fenerin dibinebak. Orada dikiliyor." Kya-fetlerinden tanımlı Ziya. Hızlandı. Çamura bata çika mum gibi dikilen kızın yanına geldi. Cemal bağıra çağrıya gelyordu arkadan. Ziya'ya da bağınyordu. "Vursana şuna be!" iyice yakına gelince gördü ki kardeşinin bıyıkları var. Yemenisini çekti başından. Saçları da kısapçıtı. Nigar değil, Niyazi'ydı bu.

"Oğlum ben giyemem şalvar falan!" "Niko'nun boyu uzun be Niyazi. Sen giyiver işte. Oğlumun adını Niyazi koyarm. Hadi." "Tamaran be. Yürüyün iğdenin altına." "Ben ayıraldım Tevfik Amca'yi. Geriye eşeği sıçrtmak kalyor." "Annene ne dedin? Bildircin getiriyorum dedim. Dedemin evini de temizle dedim Hayriye'ye." "İçlikalsak mı len? Donanım ben şalvarla."

OĞUZASLAN

Ne uyundurdu şimdiseninle,
Ege'nin gece serinliğinde.
En şanlımlı akşamlar geçtiğinden,
Doldardı rakılarımız bir yudum, bir yudum.
Ama çok korktum güzel kadın,
Çok ürküpim

Lepiska saçlarında inanır mıym sence? Her şeye, yeniden.
Suratına kızıl kanlar bulaşmış Joseptus kadar
Kurnaz hissettiyorkendimi, bu oynadığımız kaçışoyunları.
Mutluluğun sonuhuzneçikar biliyoruya.
Kaçıyoruz, duraksamadan, hissetmeden
Zaten bir çocuklar mutlu bu dünyada,
Bir onların tebessümünde yıllannbırıkımıyok.
Yarının hesabını yapamayacak kadar bir onlar güzel

Biz korkuyoruz her şeyden.
Kırklarımız kocaman olmuş içimizde.
'Çok mutlu şimdi, hayatını bozmayayım' ile,
'Çok mutluyum, sakın gelme olur mu?'
Arasında sıkışıkalyor hayatımız.
Cesaretsiz, korkulara bürünmüştislerimizle
Saklıyoruz bizi bulacak mutluluğumuzdan.

Böyle bir akşam oturken sanışıklann altında
Biliyorum, batan bir dünyanın son habercisi gibi
görünmekteyim
Ve eskimiş bir akıma modern zamanlann gülündüğü kadar
gülünmelik.

Oysa iyi bilirim, açılmadan bulunmaz denizin en güzel mavisi.
Ya da Reich'in küçük adamı yaşanmadan, olunmaz büyük
adam.
Yarının suçudeğil, dünün yanılıları
Yolda kalsan da güzelişyolda olmak
Bilsemde batacağını geminin, umutlantückenmez bir çocuk
kaldım hep

Gel! Batsak dayolda, denizinsulannda ölmekgüzeller
öldürmen,
Dokun.
Sevdığının dokunduğu yarageçmezbizde.
O dokundu diyeseversever durursun
Zaman geçer, kabuk değişir, yara aynı.
Şimdi ellerinden en güzel hatırlayı bırak yaralanma
Zaman geçsin, her şey değişsin, bir seni hatırlayım

Leyla

YUSUF ÇOPUR

Türkiye laiktir laik kalacak. Türkiye laiktir laik kalacak
Bağıryoruz. En çok haykırana sözlerden yüz puan verecek
öğretmenimiz. Sözlü umurumuzda değil. Öğretmeninizin
isteğini yerine getirmek bizim için en büyük sevinç
Mutluyuz. Öğretmeniniz bir erkek, bir kız olacak şekilde
ikişerli sırayla bizi okulun önündede toplayıyor. Duasıkabul
olmuş Leylayanımda. İlk duam, Leyla.

Öğretmenimiz çok önemli bir yürüyüş yapacağımızı ve bize
sınfta öğrettiği, adına slogan dediğiseyi yürüren
tekrarlamamızı söylüyor. Hepimize bir yansında Atatürk'ün
bulunduğu kırmızı bayrağın rüya olduğunu söylemektedir. Slogan
tekrarlarken durmadan bayrağı sallamamızı tembihliyor. En
öndeği iki kişi, öğretmenimizin sınıfının duvarından bir tören
ciddiyetle indirdiği büyük Atatürk resmini taşıyacak.
Leyla'nın elinden tutacak olmanın heyecanı bayrağı da
sloganı da unutuyor bana.

Bir an önce yürüyüş başlasın istiyorum. Bir kırıncı ordu
misali bağıryor yürümeye. Öğretmenimiz sınıfta öğrettiği
sloganı daha yüksek sesle haykırmamız için sürekli bizi
uyanıyor. Leyla, bu görevi en ciddi şekilde yerine getiriyor.
Elinden tuttuğumda yüzümü bile bakmıyorum. Sınıfta göz
kirptığım, kalemtıraşımı verdığım Leyla. Herkese bir defter
sayfası karışılığında verdiğim kalemtıraşımı ona karşılıksız
verirdim. Hafiften güler, teşekkür ederdi. Şimdiye yüze
bile bakmıyorum. Türkiye laiktir laik kalacak! Ben içimden
“Leyla benimdir benim kalacak” diyorum. Elini elime gömüp
simsıktan tutuyorum.

Leyladuygusuz. Leyla önlüğe bakıyor. Leyla slogan atıyor.
Leyla görevini yapıyor. Kafama degen kocaman parmakları
okulda kulaklarını yapışacağı gibi biliyorum. Öğretmenimiz bu
ufaktokadı attıktan sonra gözlerini benden ayırmıyor.
Mecburensloganımı değiştiriyorum. “Türkiye laiktir laik
kalacak.” Okul bahçesinden çıkışırız. Köylüler birer ikişer
yol kenarına dolmuşuyor. Nazlı Teyze her zamanki gibi,
tekerlekli yamuk arabasına doldurduğu tezegeçeşitli
şekilleri verip evinin unduvannaya yapıştırıyor. Bizigörünce elleri
tezeli tezeli o da alkışlıyor. “23 Nisan mı var?” diye
soruyor ortaya. Hiç kimse duymuyor, o soru sloganlarımız
arasında kaybolup gitiyor.

Köyün ortasından geçen yolu başındayız. Sesimizidüyan
bize yaklaşıyor. Çoban Ahmet, koyunlarıyla görünüyor. Bizi
görür görmez hepsini yol kenarına toplayıp sessizce bize
bakıyor. Elindekendindenuzun değneği, ayağından
ermeneği, önce Atatürk'e sonra bize bakıyor. Türkiye laiktir
laik kalacak! Bayrağını ona vermek istiyorum. O da
yanımızda olsun istiyorum. Göz göre geliyoruz. Hepimizi tek
teksüzüyor.

Leyla “Elimi açıttın” diyor yüzüme bakmadan. Ne oldu bu
kız? ‘Bir daha kalemtıraşımı belße verir miyim sana’
diyorum içimden. Gevşetiyorum elimi. Çekmesinden
korkuyorum. Köylüler yol kenarını doldurmuyor. Bir bayram
hayasında bizi izliyor. Kimisi alkışlanıyla bize eşlik ediyor,
kimisi öğretmenimizden bayrak istiyor. İçlerinden bri “Ne
diyor bu çocukların öğretmenim?” diye soruyor. Öğretmenimiz
“Türkiye laiktir laik kalacak” diyeyanıt veriyor. “İyi, laik
kalmayıйır” diyor çoktan yüzünü bize, sınıftına dönen
öğretmenimize.

Köyünün tepesine nekiyoruz. “Yorulmakyol!” diyor
öğretmenimiz. “Sizler geleceğin teminatınız.” Aydınılık
Türkiye'nin, çağdaş Türkiye'nin aydınınlığı olacakmış
“Teminat nedir Leyla?” diye soruyorum, belki bir fırsat olur
konuşmak içindiyi. Leyla duvar. Leyla heykel. Önlüğe
bakıyor. “Nebileyim ben. Güzel bir şey herhalde
öğretmenimiz kötü olsa söylemez” diyor. Ne yapım ben bu
kız? Şu slogan işi olmadan önce bir melekti Leyla. “Önlüğe
bakınsa, düşeceksin, öğretmenimiz kızırbize.”
öğretmenimize bildiğim tüm külfleri ediyorum. Kızacakmış.
O kızımasın diye bakmıyorum Leyla. Geldiğimiz yoldan
dönüyoruz.

Kırıncı ordu köyümüzü fethetti. Muzaffer komutanımız
mutlu görünüyor. Biraz önceki bağışlardan eseryok.
Herkese sesi kısıldı kılacak. “Daha,” diyor öğretmenimiz,
“Daha yüksek sesle!” Kime duyuracağak sesimizi. Köylü
zaten dibimizde. Başka da kimseleryok. “Leyla sen çok
güzelisin.” Hemen önlüğe bakıyorum. Beni duymuyor.
Duyamazlıkların geliyor. Ama sonra öğretmene söylemeye
tehdit ediyor. “Sen de bağırsana.” Hemen bağınyorum.
Türkiye laiktir laik kalacak. Arkadaşlarının ritmine
uyduramadığım olsa gerek öğretmeni yarına getiyor.
Koca parmakları deprem gibi sarsıyar sıfır vurdurduğum
koca kafamı. Bağırsan suç bağırmadan suç. Leylagülüyör.
Gülmesi hoşuma gitmiyor. Bırda bağırmak ve bir daha
koca kafamda öğretmenimin elini hissetmek istiyorum ama
kırıncıakkulağımın acısını düşündükçe vazgeçiyorum.
Türkiye laiktir laik kalacak!

Okulun bahçesine gireyorum. Öğretmenimiz pek mutlu
“Aferin,” diyor ordusuna. “Hepinize yıldızlı pekiy.” Herkese
bir sevinç. “Yalnız,” diyor, “Bazı hıyarlar var aranızda, hiç
bağırmadı. Ben onlara ne yapacağımı bilmiyorum.” Yıldızlar
herkese, hıyarlar bana. “Sınıfınızagidebilirsiniz.” Leyla elini
çekiyor. Bırakmıyorum. “Bıraksana, zaten kopardın elimi.”
öğretmeninden aldığı yıldızı saçlarını takıp sınıfta koşuyor...

*Ne vakit yere sıkı bastım, o vakit yerden yükseldim.
Hayal ettiğlerimi gerçekleştirebilmek için ihtiyacım olan
tek şey, kendime ait bir odaydı, kalbim'dı.*

Kendime Ait Bir Oda

ESRA PULAK

*Seni kendinden bilenin kalbinde kanat çırpar cennet
kuşları..

*Gündüzlerhikâye, geceler şiir..

*Bir yerin tam kalbinde iken, gönlündekinin gözünden o
yeri yaşamaktıاش.

*Camdankalpler hayalediyorum, içi görünen ve
kirlitmaktan korkmayan..

*Kirpiğine göl ge düşmesindi..

*Kelimelerimi yıldızlardan topladım.

*Kendi kalbine dürüst olmayanın eline kalbimi veremem.

*Var mışın gelincik şerbeti tadında hayatlarımız olsun?

*Akıl ile hazır dediğin 'iyi ki' lerin seni beladan uzak, kalp
ile evet dediğin 'iyi ki'lerin seni sevgiye yakın tu tar.

*Tut ki;
Benim gözlerimden görebiliyorsun şimdí,
Görmek istediğin bu yeri..
Fark eder mi?

*İlkbaharım, yazım, sonbaharım, kışımsın sevda.

*Kalpçık gibidir; yaprakları sevgi ile açar, korku ile
kaparır.

*Olur da kaybolmuş hissedersen, gece vakti gökyüzüne
bak; kalbine giden yollar yıldızlar asaklıdım.

*Bana 'günaydın'larını verdin, al 'iyi geceler' imsenin
olsun..

Kayıp

ZEYNEP GEÇİN

Eren Caner Polat

Gözlerini açtığında, zamansız bir âna uyandığının farkında değildi kadın. Her şeyin bir öncekini taklit ettiği, yaratıcılıktan zerre nasibini almadan yaratılmış 'yenî' olmayan bir güne uyandığını düşünüyordu. Tüm siniri de bundandı. Belki de ayanda karşılaşmıştı, derinleşmiş çizgilerinden...

Bilinçli olarak yaptığı ilk ve tek şey tuvalete gidip aynada uzun uzun kendini izlemek oldu. Sonrası hesapsız, zamansız... Sürekli rükmekten farksızdı.

Adını koyamadığı tuhaflığı bir son vermek için en yakın arkadaşını arayıp, dışarı çıkmayı teklif edecekてい. Yalnız kahvaltı etmemeyi bir türlü severmemişi. Beyni öylesine bulanık ki günleri hazırlamakta güçlük çekiyordu. Bugün işe gidip gitmeyeceğine karar vermememişti henüz. Kararverse hâlâ gidebileceğini sanıyordu.

Telefonuna uzanıp parkadasını arayacak olduğunda, tüm isimlerin silinmiş olduğunu fark etti, belki de hiç kaydedilmemişlerini... Simsiyah telefon ekranında kendi yansımasyyla karşılaştı. Bomboş bakan gözleriyle...

Zamana dair bilgilere, telefonundan ulaşmaya çalıştı. En azından hangi güne uyandığına... Gördüğü şeyle birbir şey

ifade etmiyordu. Beynindeki halata tutturamıyordu bir türlü kancayı. Her şey bataklığa gömülmüş gibiyordu sanki. Neler olduğunu anlayamadı uzun süre. Hissettiği sinir, korkuya dönüşüyordu.

Gözlerinin etrafındaki çizgilerin çigliğinden yorumlayabildiği tek şey, bir zamanlar olduğu kadar genç olmadığıydı. Bu zamanda kimleydi, uykuya dalmadan önce yaslandığı omur ne rededydi hiçbir fikri yoktu. Her şey bembeyaz bir boşlukta asılıydı sankı.

Etrafında belli belirsiz sesler duymaya başladı. Huzursuzluğun artıran, bir sürü tanimsız görüntü belirdi evin ortasında. Hangisiyle savaşacağını bilemeden mücadele etmeye başladı. Tam kavganın ortasında tamdık bir sima belirince içi ferahladı. Koşup sarılacak olunca bambaşka birine dönüştü tanıdığısına.

Artık zamansız günlere uyanacağını bilmiyordu. Her gün tekrar tekrar bir şeyleri tanımlamak için vereceği savaş da... Yaşadığı her şeyin bembeyaz boşluğa karıştığını da... Sadece dolanıyordu evin ortasında. Kendi içinde kaybolduğundan habersiz...

Sevmek

FHEYZA ALTUN

Kadın karanlık odada yanında yatan karalrıya bakıyordu.

Eski den sevmek sahip olmak sanyordu, ama şimdı göründü ki sevmek sadece sevmekti iste. Bu adam garip biçimde seviyordu. Yanında uyuduğu geceler, uykusunda onu izlemek için ondan önce uyumamaya çalışıyordu, göz kapaklıyla kavga ediyordu. O uyurken saçlarını seviyor, sırtını okşuyordu. Ne kadar dokunsa az geliyor ne kadar öpse yetmeyordu.

Yanında olmadığı zamanlarda sürekli onu düşünüyor ve her düşündüğünde boğazindanasağı dökülen sıcak bir şey içine akyormuş hissine kapılıyordu. Sonra bu her neye, karnına akiyor, oradan kasıklarına ve parmak uçlarına, oradansa bulduğun küçük boşluklardanışan çıkıyordu. Eriyordu isteadam aklına gelince

Böyle bir duyguya daha önce yaşamamıştı. Sahip olduğu şeyleri sevmiş veya kendini sevmeye zorlamış, ait olanlar ona güven vermişti. O da tüm bu rahatlık hissini "sevmek" sanmıştı. Fakat şimdı kendisi alıstırılmaya yahut birini sevmeye zorlamadan içinde sürekli bir coşku duyuyor ve muazzam şekilde seviyordu.

Onla buluşacakken, gelme ihtimali olan her yöne bakıyor, gözü bumu kulakları onu bekliyordu. Siluetini, ayakkabılarını, satını, ellerinin şeklini, kokusunu sesini, bakişlarını bekliyordu. Sanki adam bir bütün değişmiş de her bir uzu ayrı bir kişiliğe sahipmişçesine kadınla konuşuyor ona bir şeyle anlatıyordu. Mesela kahve içmek için kullandığı sağ eli kadına göz kirpiyorlu ara sıra. Öpmeye çok sevdığı boynu dil çucharca kadın güliyor, adam da "Ne oldu?" diyesiyordu. Söylediğimizde, "Aklıma bir şey geldi" deyip geçtiyordu. Adam bakmazken o da dil çkarayı karşılkı güllüşüyordu. Seviyordu onun parçalarıyla konuşmayı, okşamayı... Fakat "ölesيء" değil, yaşamak ümidi ve isteyle seviyordu. Çok uzun sene-ler onla yaşamak ve çok şey paylaşmak istiyordu.

Yüzü onun için keşfedilecek bir kita gibiydi. Sakalları mesela, onu kendisine hayran bırakıyordu. Çenesinin sağındaki bir tutam kırçıł sakal ile soluna düşen aynı mesafedeki kırçıł sakalın muhteşemi tenazuruna hayret ediyor, bir erkeğin bunda güzel yaş alabileceğine inanamıyordu. Her şeyi özenle çizilmiş gibi idi. Dudaklarının düşen bıyıklarına, şakaklarına düşen saçlarına, saçlarında yer tutmuş inatçı grilere gözlerini kırmadan bakıyordu. Bir tutam kılınakını felç etmesine ina-

namıyor ama gözlerini kapatıp kulaklarına fısıldayan sakalların sesini dinlemeyi tercih ediyordu

Kadın, adamın sakallarını bu kadar sevse de onların gamzelerine haksızlık ettiğini düşünüyordu. Çünkü adam güldüğü zaman yanaklarında iki küçük cukur açılıyordu ve işte o cukurlar açılıncı içine atlayıp harikalar diyarına varacağını hayal ediyordu. Sonra gülümseyordu; şehvetle, tutkuyla, aşka ve hırsla istediği bu adamın gamzelerine düşmek ve o güllüsün getirdiği girdabın içine kaybolmak istediği tam olarak kalbindeki sapkınsıkınıansısmasıydı.

Gamzelerinden gözlerini alabildiği ilk anda burnunu görür, bırsüreona takılıyordu. Yüzünün ortasına özenleyerleştirilmiş gibiydi. Geceleri koynunda uyurken nefesini diniyor, sabaha kadar kaçnepesalip verdiğiini söylüyor. Ağzını ağızınayaklaşdırıp verdiği nefesiçiçe çekiyor ya da onun cigerlerine giden oksijeni elementlerine ayırryor, soluduğu havayı kıskanıyor.

Sonra gözler ve kaşalarageliyordu sıra. En çokama en çok o gözleri mahvediyordu onu. Kenarlarında çizgiler belirmiş, bıçaklı kaşların altındaki o gözlerde çocuksuluk vardı. Masumiyet, hasret, yorgunluk, kalp ve hayal kırıklıkları kendini belli ediyordu. Kadın onun gözlerine bakarken çok daha derin göründü. Bu gözlersanki bir çocuktançalınıştı; çocuğunu yaşamamış bir çocuktu... Kadın bazen adamlığışına yattınp gözlerini kapatıyordu ki çocuk dinlensin, ait olmadığını bain insanlara ve ondan sürekli bir talepte bulunan güruba uzak kalsın, ruhu huzur dolsun ve yenilensin. O gözlerin signacığı tek iman kadının göğsüydü. Adamın gözleri, kadının göğüslerinin çocuğuydu adeta ve hayatı boyunca aradığı şefkat o göğüsün sıcaklığındaydı.

İkisinin vücutu bir yapboz parçası gibi birbirine uyuyordu. İlk günden beri böyle olmuştu bu. Tenleri birbirine karışıyor, dokunduğunda parmak uçlarını yakan o his olmasa dokunduğunu kendisi mi adamı olduğunu anlayamıyordu

Kadın bunları düşünürken adam uyandı.

-Sevgilim, uyumadın mı daha?

Sesi karanlık odanın duvarlarında çınlamıştı.

-Uyuyorum sevgilim, dedi

Adam bir şeyle homurdanıp uykusuna geri döndü.

-Seni çok seviyorum İlker, her şeyden çok, çok....

Kadın sol dirseğinden güç alarak doğruldu. Arkası dönük adamısağı eliyle omzundantuttu.

Adam arkasını döndü. Kadın göğüsüne yatıp saçlarını okşamaya başladı.

-İlker, İlker, uyuyor musun?

-Ben de, bende seni çok seviyorum dedi sessizce...

Belli belirsiz bir "hmmm" ses geldi.

Saçlarından öptükadını.

Kadın huzurla gülümşedi. Yanağını adamın yanağına yapıştırdı ve kulağına fısıldadı:

Kadın o gece sabaha kadarmutluluktan ağladı.

Elveda

MERVE ÖZDOLAP

Merve Özanolap

Ne çokşırılar, şarkılar, öyküler yazılmış aynıkların ardından. Bu bir ayrılık hikâyesi değil...

Sevmenin bin bir türlüşüvar amabu türlüşünü görmemişsinizdir. Gövdemin ve ruhumun tam ortasına oturtup onu, zarar görmesin diye en korunaklı yerimde sevdim. Başa alıp alınlenen şarkı, firmdanyeniçikmiş ekmek kokusu, yeni doğmuş bir bebeğin annesiyle ilk teması gibi bir sevgi, anlatıyor muyum? Her şeyle görüp tüm hatırları sevmek, sürtünerek değil okşayarak yontmakbibirini. İlmek ilmek örümüş anıllarda zamanı durdurup içinden geçmek, birkilerinden yeniden doymak bizimkisi. Bütin sayfalarını, kelimelerini, hecelerini içime islediğim, defalarca okuyacağım bir kitap bu. Susuz braktığımızda kırımla, her sayfasını ayrı öptüğüm. Tüm afetlerde en kuyutularına gömdüğüm. Benimtekkutsalkitabım, ulu ağacım, deli pınarım, kalbim, akım... Öyleye en sevdigim kelime sana gelsin; elveda.

Gökyüzünden yıldızlarımdökülüyörşirindi, hepsini

topluyorum. Yetişemediklerim içinse birer dilek tutuyorum, merak etme.

Belki başka birgün, başka bir yerde...

Belki dekalbimicokuzakbir yere bırakıp kaçmalıyım. Çünkü birlikte yaşayamıyoruz artık. O özlöyür ben özlöyorum, o duruyor ben özlöyorum. Anlamakta zorlandığımız bir duyguydu eskiden, şimdi etim budum özlemden oluşuyor. Nereye gitsem, ne yesem, ne içsem bitmeyor.

Hayat devam ediyor, biliyorum. Her şeye herkes gibi alışıyorum. Fakat özlemi de ezen bir korku türler. İçimde; anıları, yüzünü, kokusunu unutmaktan korkuyorum. İnsan bu, zamana yenik düşüyor. Dirensem de unutacağım, bunu da biliyorum. Unutmak istemiyorum, ama çok yorgunum.

Ben de ondan öğrendiğim son şeyi yapıyorum; kaçıyorum.

Fazilet Teyze

ERAYASIN İŞIK

Bir aile dostumuz vardı. Fazilet Teyze. Çocukken öz güven eksikliğime neden olanderin yaralar, heponun birçak gibi keskin sözlerinden doğmuştur. Benim hatırladığım ilk karşılaşmadımız "Güler'in küçük oğlu" diye tanıtılmamızla olmuştu. İlk gün "Güllü bu Özal'a ne çok benziyor" diyerek beni o yaşıta siyasi bir vizyon'a yerleştirmiştir. Üstelik o yaşımda, Turgut Özal'atek benzertarafımız, yumuk gözlerimizdi.

Fazilet Teyze'nin en büyük eğlencesi düğünlere katılmaktı. Ama katılım tercihini takılı kısimlardan yana değil, mevilli bölgümlerden tarafa kulanırdı. Dini bütün biri olması ile birlikte mevlittelerekatılmasının asıl sebebi, tabii ki yemekliolmasıydı.

İşte Fazilet Teyze ile böyle bir mevlitte tanışmıştık. Beyazkıraklı plastik sandalyelerin üzerinde hocanın final duasını béklerken, kenarları işlemeli beyaz baş örtüsü ile huşu içinde sağa sola sallıyordu. Bozuk hoparlörden bitisi anlaşlamayan dua, kulaktan kulağa yükselen 'Amiiin' edalan duyuruldu. Son Fatih'a da okunuş gül suyu kokan avuçlar yüzleresürlüdürden sonra yemek faslahı geçilmiştir. Masada duran az yoğunluk, bol tuzlu ayranlarımızı yudumladığımız sırada Fazilet Teyze çantasından bir poşet çıkarttı. Önlünden duran sıcaktan mayısmış pide tabağını kağıt gibi bükerkek poşetin içine dolandırdı. Daha ben yarınlı bir pideye ulaşmadan, o çantasına bir buçuk porsiyonu indirmiştir. Üstelik yalnız da değildi. Sanki daha önceki örgütlenmiş gibi, masadaki diğer Faziletler de masaya gelen yeni pideleri paketleyip akşam yemeğini kurtarmannı mutluluğunu yaşıyorlardı. Braz önce arın derken aynı anda senkronize sallanan bulu teyzeler, ekipruhunu paketleme içinde de göstergiyoardı. Herkes hakkını biliyor, bir başkasının poşetine saldırmıyordu. Fazilet Teyze ile göz gözde geldik, "Hacı Dayın çok sever, akşamı yir yavrurn." dedi. Onun için sıradan olan bu eylem, masadakilerin ortak fikri ile pidenden soğanı çok bulunaraknihayeerteerdi.

Bir sonraki karşılaşmadımız annemin müthiş ekonomik yatırımı olan akraba günündede olmuştu. Fazilet Teyze bu günlere hisse sahibi olarak da, pasta sahibi olarak gelirdi. En dolu pasta tabağını şekeri çıkanca kadar yer, ama heray birinde toplanan altın, mark ve dolarlar onun için günah sayılırdı. Kendisinin başlığı ve 'Amaaaa kimseñin dedikodusunu yapmayalım' diye yine kendinin bitirdiği sohbet kısımlarında etrafında çöcük istemezdı. 'Vallahı kafam sısti' diyerek evden onları uzaklaştırınrı. Çocukları çok sevmezdi üstelik yarıklanç çilli, gözleri yumuk, iki basamaklı sayılan kafadan çarpabilen benibile.

Yine bir akraba gününün sabahında daha kahvaltıdan yeni kalktığımızsırada "Ecük erken mi geldim gi" diyerek içeriğirdi. Annemden patates salatasının patateslerini yeni haşıyordu. O kadar erken gelmemiştir. Anlaşlan Hacı Dayı ile kahvaltı pek keyifli geçmemiştir. Annemin parmaklarını üfleyerek soyduğu haşlanmış patatesler iştahını kabartmış olacak ki diğerlerinin gelmesine en az 3 saatvardı, midesini bastırıcak bir şeyle istiyordu. "Giz Güler pek güzelköktü, soy da ver hele" dedi. Bu isteği bir fırsatca çevirip sevdığı tek çocuk olabilirim düşüncesi ile "Ben soyayımlı Fazilet Teyze" dedim. "Olma" dedi "Senelini çüküne değmişindir"

Ergenliğimi 2 sene erteleyen bu tahtsız olaydansonra Fazilet Teyze ile ilişkimiz hep çatışmalarla devam etti. Dini bütün biriydi. Namazını kılmadan önce, Mekke'nin fethine hazırlık yapar gibi evin içinde koştura koştura ona seccade arardı. Her seccadeyi de beşenmezdi. Bir kere üstünde işleme, süsleme, resim olmayacağındı. Sade severdi Fazilet Teyze. Sade seccade üzerinde abartılı ibadet ederdi. Kibleyi hep yanlış bildiğimizi düşünür ve doğru tarafı bulanakadar camilerden sağlamasını yapardı. Hayatında tek kişisinin namaz kılarken önden geçmek istedim. Çünkü iki rekabat namazda, Allah'la arasında beni sokup ibadetinibozacakkadar samimiysiz geliyordubana

Bir pazarsabahıhabimin sesi ile uyandım... "Eray" dedi. "Fazilet Teyze var ya?" "Evet" dedim. "Artık yok" Cami hoparlörlerinden duyulan selası ardından hatun kişi niyetine namaza durduğumuz Fazilet Teyze'yison yolculuğuna uğurladık.

Akşam taziyeye gittiğimiz Hacı Dayı metaneti görünyüdü. Düğünde kymalı paketleyen mevlit arkadaşları şimdî Fazilet Teyze'nin evine yemek taşıyorlardı. Kymalı pideler dağıtıldı. Hacı Dayı 'Faziletim sevđdi canı için' dedi. Laf aramızda ama en çok da o yedi

Yere Düşen Cümleler

CENKÇALISIR

Tamamlanmamış cümleleriniz kaldı bizim. Birbirimize söyleyemediğimiz. Ne ben ne de o israr etti. Belki de duymaya, duyurmaya cesaret edemedik. Duyduklarınızın, duyuracaklarınızın bize yükleyeceklərinden ve yükleneciklerimizden ve yüklenmeyeceklerimizden, yarılmış cümlelerden, o eksik kelimeleldən korkut. Korkut eksiklikten. Yarım olmaktan, öbür yansır olmaktan, tamamlamaktan, tamamlanmaktan çok korkut.

Yarım kalan cümleler, havada bir müddet aslı kalp düştüler yere. O daha fazlakalamadı. Altındağını isirdi, gözleri isıldı, yanmakalan cümlelerimi, yerdən kaldırmadı.

Düşmeden ona degecek kadar uzun bir cümle kurmadım. Gitti.

Ben aynadaki berle kaldım. Bir şirin söylememiş son misrası gibi. Öylece, oracıkta, orta yerde, yalnız, yapayalnız, karankalar içinde, iki odalı, rutubet kokulu ve

Çocuğun masallardan bir dev kaçı. Bir başka çocuğun kabusundan canavar. Büyü ile dirildiler. Homurdanarak, koşarak yanından geçtiler. Yanıyorlardı. Önce dev tökezledi. Yuvarlanıp düşmeden önce gözleri gökyüzünü aydınlattı. Tozlar havalandı, ağaçlar kırıldı. Onun üzerinde kapaklınlamaktan korkan canavar, olduğu yerde döndü. Parlayan iki kocaman gözüyle yuttu bütünlükarlığı.

Sonrası yok. Yaklaşık iki ay sürümuş koma halim. Ne bir renk, ne bir ses. Kocaman siyah bir boşluktayaklı iki ay.

Uyandığında sol kolumn, sol bacağım yoktu. Parlayan iki kocaman gözüyle bütün kararlılığı yutan canavar, beri de altın almış, solkolumla, solbacağımı vermemiştir

Aynadayırm. Göz altları koyu, mor, korkutucu. Sol kolumnun olması gereken yerde, kazak kıvrılmış, rulo yapıp çengelli işne ile omuza tutturulmuş. Komik. Sol bacağım daha büyük bir rulo. Aynı büyüklükte bir çengelli işne ile sabitlenmiş.

'Rulo Adam' diyorum kendime. Gözlerime bakıyorum. Tükürür gibi bir gülümserme yapıyor yüzümü. Ağlıyorum, göz yaşım yok. Bari gözümde yaş olsun diyorum. Apartmanın demir kapısı yankılanıyor merdiven boşluğununda. Gitti. Heyecanı banakoşan küçük ayaklıları sesiniartık duymayacağım.

Aynadayırm. Parça parça kopuyor, parçalanıyorum. Dikiş tutmam artık.

Tamamlanmamış hayatımız kaldı bizim.

Aynaya, kapiya sırtımı dönüp yürüyorum. Alışmadığım ayak seslerim. Rap, küt, rap, küt, rap, küt, rap,.....

Çünkü Çocuktum

GÜLDEN KUŞ

Babamın çoraplarını giymemle başladığını bilmeme yolculuğum. Sokağa çıkıp futbol oynamayam diye kapının üstüne çivi çakmalarıyla devam etti o yolculuk. Sokaklar bir çocuğun tek arkadaşıydı, bu sebeple dinlemedim hiç kimseyi.

Siz 6 yaşında sokakta oynarken ben bir ara adalete gittim.

Çocukluk arkadaşımı köpek ısırmıştı, ortalığın karışacağı herkesin dağılmışından belliydı, anlayamamıştım. Bir ben kalmışım sokakta. Köpeğin sahibi ile arkadaşımın babası Mustafa amca önce söyleşti, sonra yerlerde sürünerek kavga ederken, Mustafa Amca'ya yalnız olmadıgını hissettirebilmek için alkış tutuyordum; "Mustafa Amca kafasına vur. Hayır hayır bacaklı değil, elinle vur, böylevur bak".

Şu yaşimdada bile ne zaman münakaşa eden birilerinin ortasında kalsam, her iki tarafı da sakinleştirmeye çalışmaktansa haklı olanın tarafını tutar, kendini yalnız hissetmesin, bununla birlikte degeriadım atmasın isterim.

Başka zaman yapıklarına derin bir iç çekip "Çocukişte" derlerdi, ama 6 yaşimdada şahit olduklarına 'Çocukluk işte' diyip geçmediler.

Akşam hiçbir şey olmamış gibi eve gittiğimde kapımızda polisler vardı. Ayakkabılarımlı hızla çıkarıp kavrulmuş soğan kokuşuna doğru giderken polisler babama, mahkemeye şahit olarak çıkmam gerektiğini, adaleti için bunun şart olduğunu söyleyiyorlardı. "İyi de bu çocuk daha 6 yaşında, şahitliği kabul olmaz ki" dediğini hatırlıyorum babamın. Sonrası yok. Sonrası babamın ellerini dizlerine vura vura: "ne diye izlersin kavgayı? be kızım? Topun bisikletin yok mu, her çocuk gibi oynasana sokakta" yakınımla son bulmuştu gecemiz. Kimse tek bir cümlé kurmuyordu. Susmak güzeldi ama böylesi çekilmeyordu.

Adalet bendeydi ve belli ki onu teslim etmem gerekiyordu. Aksi hâlde onu almaya evimizle geleceklerdi tekrar. Bunu 7 kişilik çekirdek ailem de, ben de istemezdik. Kapımızı sadece sütçünün çalıyor olmasına alışmıştık čunkü. Evde bir telaş vardı, gidip gördüklerimi anlatıyorum ve kapımızı bir daha kimseler çalmaması diyeymi belki de o telaş. Onu büyüğünde teslim edebilseydim keşke.

Açık gri, çiçek işlemeli şortlu takımımı giymek istediğimi söylemiştim anneme. Ütülenmiş takımımı özenle baş ucuma

koydum, yatağının yanına da beyaz ayakkabılanı. Birtakım insanların beni dinleyeceğini her şeyi ama her şeyi anlatmamı söyleyordu annem. Temiz gitmeliydim. Belki beni severlerdi orada, temiz de kokmak lazımdı.

Sabahın erken saatlerinin soğukolduguunu da böylelikte etmemiştir. Salona girdiğimde gözluğunun üstünden bana bakan ve sadece gözleriyle değil, cümleleriyle de beni seven bir adamla karşı karşıya duruyordum. Ben de onu sevebilirdim belki ama önce anlatmamışdım gördüklerimi. Hem, hiç kimse ayaküstü sevilmeyi hak etmiyordu.

Gülümseyerek ; "Küçük, yoksa şenşahit misin?" diye sordu. Beni seveceklerini tahmin etdiyordum, soru soracaklarımda biliyordum ama küçük de neyin nesiymi? Salonun içinde babamıradı gözlerim, nasıl cevap vermem gerekiyordu acaba? Kırk dışlerimi gösterip ben de ona gülmüsedim; "Mustafa Amca alta yalnız kalmasın diye hep alkışladım sadece."

Bu kadardı işte her şey; "Yalnız hissetmesin diye sadece alkışlamıştım."

Kimseñin yalnız kalmaması gerekiyigine kendimi o kadar inandırmamışım ki, haklı haksız ayrımadan yalnızlıktan dem vurmustum. Rüyalarının üstüne yemin ederim, bütün dürüstlüğüümle, ne oldusuya, ilk kim vurdusya en yetişkin hâlinle her şeyi anlatıp adaleti onlara teslim ettim. Mahkemeden gururla çıkarken kalem tutmayı bilmeyen ellerime kalem tutmuşturup imza atmamı istediler ama ben sadece parmak basabildim ve o mürekkebi günlerce gururum simgesi sarıp ellerimi yıkayamadım. Sonradan öğrendim ki her iki taraf da para ödeyip çıkışmış oradan. Haksızlık yok, hak yok, adalet nerde kim bilir!

Bir Garip Sezer

NAZLI BAŞARAN

Bu yazı hâlâ devam ediyor.

"Ve sonra birden bir deprem oldu.

Yıllarca aşınmış, çatılmış tüm o duvarlar büyük bir gürültüyle yıkıldı. Çatırsını duydugum her söz, her yemin sanki o anda yığınlarında kalırken, kalbimden arttırmış kapattığım o yankılardan dük oluk göz yaşı aktı.

Ölmemiştüm, sağ kalmıştım ama yaşamı da başıma almıştım."

Kulaklarımdı duymaz benim. Dediklerine göre küçük yaşta ategli hastalık geçirmiş doktorlar çok uğradı ama başaramamışlar. Aslında ilkokula gitmemi hatırlıyorum, okumam yazmam da var ama insan acı bir olay yaşayınca böyle siliyor aklından öncesini. Bende sildim öncemi sanki hep duymuyor muşum da bildiğim tek lisan dudakların sessiz kıpırtsığı gibi.

Anam vebabamıçık gençyasta kaybettik ağabeyimle. İkisi de iki gözüm kadar severdim, ölümlerinde çok ağladım. Ağabeyim sırtımı okşadı, ağlamamamı onlarmı sevdiklerine kavuşturuları söyledi. Kendi kendime söylenilip durdum kaç gece. Ne yanı anam babam bizi sevmez miydi? Ne yapacaktı simdi? Ağabeyim de evlenmiş hatta çolğu çocuğa karışmıştı. Bu koca evde bir başıma kalmıştım kapımı biri çalar da kahve yaparmış umuduyla. Bu arada lafı almışken söyleyim ben çok iyi kahve yaparım. Çeyizime diye aldığı fincanlarda özene bezene servis ederim gelene gidene. Çok ısrar ederlerse bir de fal bakarm. Eskiden baya baya fal bakardım hatta kim evlenecekse ya da borca harca girecekse ilk bana gelirfal bakırınsonra kararverirdi. Anam "Kulaklarınışitmiyor ama gönüln işitiyor" derdi. Toprağı bol olsun kiyamadı beni vermeye kimselere. Öyle böyle derken bekar kaldım bu köyde. Kimin düğünü, cenazezi varsa en erken ben gittim ama en geç ben döndüm. Gençken daha hevesliydim aramızda kalsın. Tencerelece yemek yapardım, dantelden çeyizler işler parasız verirdim yeni evlenen kızlara. Duvaklanı ütülerdim, gelin saçlarını yapar baba evinden en son ben uğurlardım. Vallahı evlenmedim diye haset etmedim kimseye hatta hayır dattım ettim, çocukların düğünlerine bile gittim hatta onların çocuklarının da. Köye gitip bakın hep benim el emeklerim var evlerde. Güle güle kullansınlar gönüldünden koptu da yaptım.

Komşularımla da iyi geçinirdim, bir ev gibi idik evvelden. Yaşıni başına alıncı çat kapı gidemez oluyorsun öyle herkese. Onların da çolğu çocuğu, gelini, damadı derken ev büyüyor masaya bir tabak daha koymaya yerinir oluyorlar oysa ben

çok yemem. Yediğinden fazlasını da tabaklara doldurur götürürüm. Ne bileyim yavaşyaşaş kapandı kapılar sorra sokakları sonra da sokak lambaları. Muhtara söyledim gerçi yaptırınsa diye lambaları, yapır mı, bilmem. Ben söylemiş olayım da ötesi beni ilgilendirmez. Yeğenlerim gelip bana anlatırlar her şeyilerini ben de dinlerim açılık da tavsiye veririm ötesine kaçırmam. Tavsiye dediysen aştan yana çok görüp geçirmişliğim yoktur ama bilirim ki paraya saadet olmaz ve güle dokunur gibi sevmeyen adamla bir ömüryaşanız. Görüyorum ya köydeki kadınlardan, oradan bilyorum. Gençken insan kanıveriyor iki söze sonra yuva kuruluna bir de çocuk oluncu göz göre bakmayan insanların oluyor herkes aynı evin içinde. Sonra o evde büyüyen çocuk aşka inanır mı? Hadiinandi diyelim sevmeyi becerebilir mi? Yolda yürüyenlere bir bakın tebessümdeñ yoksun hızı hızı yetişiyorlar bir yerlerde. "Yaşam kıymet ama sohbet daha kıymet" derim kızlara, gülerler bana. Doğru ya köyün tek bekar kızı Sezer mi verecek onlara aklı? Aklın olsayı da bulsaydım bir sevda dermezler mi? Derler elbette derler. Diyorlardı da.

Ben de sevdim.

Ellerim de söz bile yapım evimin küçük bahçesinde. İsmi lazım değil adamın. Sözden kısa bir süre sonra bir takım anlaşımlıkları oldu aynılık ama anlatmam da kimseye neden yüzüğü attığımı. Kimseye saygıda kusur etmek istemem. İşin özü gönülmeye dokunmadı diyeyim siz oradan anlayın. Okuduğum kitaplarda, izlediğim o Yeşilçam filmlerindeki aşk istiyordum ben.

Olmadı.

Kismet değilmiş.

Olmazsa da olmasın dedim, çeyizlerimi evime serdim, çift kişilik yatak aldım boylu boyuna kendi başımayattım. Ya ne yapacaktım? Önüne bakmak lazımdı bu hayatı. Başka türlüsüz. Ölüseren evinize bir tepsi yemek getiriler bizim oralarda, yediniz oku köyün yaşılı kadınları, şanslısanız kırınız yapılır. İşte o kadar. Hem zaten anam babam toprak olmuş, ağabeyimle aynı evde olsak bile konuşamaz olmuşuz bir de buna mı yanayım? Zaman geçince anasızbabasız olmak koyuyor insana neyaleş söyleyeyim. Bayramlarda öpülecek el yok, bir önceki geceden yapılmış böreklerin konulduğu kahvaltı

Juliano Lopes

sofralar yok. Bir de üstüne saçları avuç avuç dökülmeye başladı mıydı yandır. Derdim çok anlayacağınız. Anlatıp da sizlilikten merak etmeyein.

Şimdilerde yetmişime geldim sayılr, saçlarım da baya baya azaldı ama hâlâ her sabah saçlarımı tanyorum eğer dögüne gitmeksem peruk takıyorum üstüne de bir eşarp geçiriyorum olup bitiyor. Eskisi gibi el işi yapamıyorum, iğnenin deliğini göremedigimden. Eğer kapımı çalan olursa ilk iş ipli lighenin deliğinden geçiriyorum sonra kahvesini yapıyorum. Fal da bakmıyorum artık bakarsam da yeğenlerim bayramda el öpmeye geldiklerinde iki kelam etmek için bakıyorum. Onlar anlatıyor, ben dinliyorum. Hallimi sorarlarسا "İlyilm" diyorum. İlyilm ya tabi, iyi olmamacak ne var? Yaşıyorum, bahçemde çiçeklerim var, evi de geçen sene baştan aşağı yenilettim. Üstelik Öğrenmeden her gün temiziliyorum. Gelin giderler Sezer elden ayaktan düşmüş, eski hall yok demesinler.

Sabah uyanınca evin duvarları sanki arşa varyor. Ev sessiz, dünya sessiz ben de sessiz kalmayıam diye kahvaltılmı yaptığım gibi atıyorum kendimi mahalleye. Bazen açıyoırlar kapıya baze de açmıyorlar. İşleri oluyor herhalde. Dert etmeliyorum ama siz benim eve gelirseniz yüksek sesle "Sezer Hala" diye bağınn, duymuyorum çünkü. Baktınız hâlâ duymuyorum demirkapının arkasındaki tokmağı çevirip girişlerin içeri. İçerde değilsem bahçemdeyimdir. Çiçekler bana iyi geliyor. Ne bileyim işte evlatlanım gibiler. Ben sulamasam ölürlər değil mi? Analan sayılın. O yüzden genelde bahçedeyim. En ılıksız direkt bahçeye gelin. Kahve içeriz bahçede keyfimyeni deysse faldı bakanım.

Sağlıcaklakalın.

SezerHala'nız.

@kafkaokur

@guiserenozdemir

@cigdemyaybay

@asunun_guncesi

@birkitapcanavari_

@bookandkook

@elanurgndz

@elfbejna

@ffisokur

@flypnri

@zehruj

@rsalbayrak

@ozzi_mtba_

@kuhhannur

@mettemmeli

@blngulalt

@gilykahve

@simgibi

Instagram @kafkaokur #kafkaokur #kafkaokurdergisi #kafkaokurdebiyat #kafkaokursanat#kafkaokuredebiyat

Son Şeyler

Kafka Okur Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yazı Gönder

Yazılılarınızı, çizimlerinizi, önerileri ve görüşlerinizi editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

Sonsuzluğa Dalı s. 2

Gilles Néret - Öncü Ressamlar

Sözler s. 26

"Onunla birlikte bir şeyim ölmeli. İnsan ölümünü kendili kendine ölüyor." (s.57)

Tezer Özlu - Çocukluğun Soğuk Geceleri

"Kitap bir duvardır. Kendimlarkasına saklarım: görmekten ve görülmekten uzaya." (s.279)

Susan Sontag - Yeniden Doğan

"Gece, bedeninden soyulmuş, bogalmış bir iç gömleğiyle. Herkesindir." (s.45)

Tomris Uyar - Gece Gezen Kızlar

"Demek ki
Her vakit iki şey arasında bir çatık
olabileceği
Bir boşuk

Ne kadar birlestirmek isteseniz de..." (s.9)

Leyla Erbil - Kalan

Müsveddeler Yanmaz s. 28

BULGAKOV Mihail, Usta ile Margarita, Can Yayınları, İstanbul, 2012.

MILNE Lesley, Mikhail Bulgakov: A Critical Biography, Cambridge University Press, Cambridge, 1990.

BARRAT Andrew, Between Two Worlds: A Critical Introduction to the Master and Margarita, Oxford

"Benim edebiliği alanlarımyok,
benedebiyyattanlbaretim,başka
hiçbirşey değilim, olamam."
Franz Kafka

978141682004
 ISBN 2148-6824